

รายงานการวิจัย

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญา
ท้องถิ่นการทำวาวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0
Guidelines for the management of cultural tourism to promote the
Conservation of local wisdom of buffalo kite in Satun Province
Under the concept of Thailand 4.0

ทวิสินธุ์ ตงเซง

รายงานวิจัยฉบับนี้ได้รับเงินอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณกองทุนวิจัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ. 2560

ชื่องานวิจัย: แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญา
ท้องถิ่นการทำวาวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ันนโยบายไทยแลนด์ 4.0
ผู้วิจัย: ทวีตินธุ์ ตั้งแข่ง
คณะ: วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ปี: 2560

บทคัดย่อ

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำวาวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ันนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำวาวควายจังหวัดสตูลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำวาวควายจังหวัดสตูล และ 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำวาวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ันนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method) มีการดำเนินการศึกษาเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ซึ่งแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งเหตุการณ์ และแบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และมีผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย กลุ่มผู้แทนหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมถึงผู้เชี่ยวชาญด้านวาวควาย

ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำวาวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ันนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วยการพัฒนาปัจจัยที่สำคัญ 3 ปัจจัยหลัก ประกอบด้วย ปัจจัยที่ 1) การรวบรวมภูมิปัญญาและการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำวาวควายจังหวัดสตูล ประกอบด้วย 1.1) จัดตั้งคณะดำเนินการรวบรวมภูมิปัญญาและการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำวาวควายจังหวัดสตูล 1.2) ดำเนินการขึ้นทะเบียนผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวาวควาย 1.3) สร้างกระบวนการจัดการความรู้ในลักษณะเครือข่ายในทุกระดับ ปัจจัยที่ 2) การสร้างกลไกการอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำวาวควายจังหวัดสตูล ประกอบด้วย 2.1) สร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจ 2.2) เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ท้องถิ่น ของเยาวชนในทุกระดับสำหรับการศึกษาขั้น ปัจจัยที่ 3) การบริหารจัดการท่องเที่ยวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำวาวควาย ประกอบด้วย 3.1) เชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่จังหวัดสตูล 3.2) การจัดมหกรรมการแข่งขันว่าวนานาชาติภายใต้ัฒลักษณ์ 3.3) จัดสถานที่สำหรับการเรียนรู้เรื่องราววาวควาย ปัจจัยที่ 4) การสร้างการรับรู้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำวาวควายจังหวัดสตูล ซึ่งให้ความสำคัญกับการสร้างการรับรู้หมายรวมถึงการทำการประชาสัมพันธ์ และการตลาดทางการท่องเที่ยว

Research Title	Guidelines for the management of cultural tourism to promote the Conservation of local wisdom of buffalo kite in Satun Province Under the concept of Thailand 4.0.
Researcher	Taweessin Tungseng
Faculty	College of Innovation and Management
Year	2560

Abstract

This social study consists of the following objectives: 1) To consider local knowledge of buffalo kite making in Satun Province, 2) to study cultural tourism behavior and 3) to typically develop specific guidelines for cultural tourism management under the Thailand 4.0 policies. The research technique used mix method by studying both quantitative and qualitative. Interview, direct observation and developed questionnaires undoubtedly continue to keep effective tools for data collection. The primary informants consisted of local representatives from local government and private agencies, including buffalo kite experts

The result shows that the cultural tourism management approach to promote the effective conservation of local knowledge in buffalo kite making in Satun consists of the development of four key factors. These key factors included: 1) The valuable collection of superior wisdom and knowledge management of buffalo kite making. It consists of the following operations: 1.1) Establish an operational group to gather wisdom and knowledge management for making kite buffalo, 1.2) Official registration of leading experts on buffalo kite and 1.3) Create knowledge management processes in a network manner at all detectable levels. 2) Instantly establishing a effective mechanism for preserving and restoring wisdom of buffalo kite making in Satun. The operational procedure consists of 2.1) Raising awareness and understanding. 2.2) Intimately connect lifelong learning with particular youth in academic education at all levels. 3) Tourism management to attach value to the wisdom of buffalo kite making. The proper procedure consists of 3.1) Linking with Community - Based Tourism in Satun. 3.2) Typically organizing an international kite competition under unique identity and 3.3) setting up a proper place for learning the buffalo kite story. 4) Positively enhancing social perception of cultural tourism by paying attention to awareness building including public relations and touristy marketing

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัย แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ต้นนโยบายไทยแลนด์ 4.0 โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2560 จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และขอขอบพระคุณคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งให้คำปรึกษาในการวิจัยครั้งนี้ นอกจากนี้แล้วการศึกษาวิจัยตลอดโครงการวิจัยนี้ได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวทั้งในและนอกพื้นที่เป็นอย่างดี พร้อมกันนี้ ขอขอบคุณอธิการบดี และผู้บริหารทุกฝ่ายของ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่ได้อนุมัติงบประมาณและอนุญาตให้บุคลากรในสังกัดได้ทำงานศึกษาวิจัยอย่างเต็มกำลังความสามารถในครั้งนี้

หากโครงการงานวิจัยฯ ที่เกิดจากศึกษาครั้งนี้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงาน องค์กร หรือบุคคลใดๆ แล้ว คณะผู้วิจัยขอมอบความดีอันพึงมีให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีคลอง สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน ชมรม สมาคม และชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวซึ่งได้ให้การสนับสนุนการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ทวีสินธุ์ ตั้งเซ่ง

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ

มีนาคม 2563

เลข Bib#	1411702
วันที่	14 ธ.ค. 2563
เลขเรียกหนังสือ	329.4111
	73371

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตการวิจัย	3
กรอบแนวคิด	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	8
ภูมิปัญญาท้องถิ่น	14
ว่าควายสตูล	20
แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย	24
นโยบายไทยแลนด์ 4.0	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
การรวบรวมข้อมูล	34
การวิเคราะห์ข้อมูล	36

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
ผลการศึกษานโยบายที่องถึนการทำว่าวควายจังหวัดสตูลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม	38
ผลศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญา ที่องถึนการทำว่าวควายจังหวัดสตูล	38
แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญา ที่องถึนการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ันโยบายไทยแลนด์ 4.0	54
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	59
สรุปและอภิปรายผลการศึกษาภูมิปัญญาที่องถึนการทำว่าวควายจังหวัดสตูลเพื่อ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	59
สรุปและอภิปรายผลศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริม การอนุรักษ์ภูมิปัญญาที่องถึนการทำว่าวควายจังหวัดสตูล	60
สรุปและอภิปรายผลแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริม การอนุรักษ์ภูมิปัญญาที่องถึนการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ันนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0	60
ข้อเสนอแนะ	61
บรรณานุกรม	63
ภาคผนวก	68
แบบสรุปปิดโครงการ	87
ประวัติผู้วิจัย	89

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำวาวควายจังหวัดสตูล	39
ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	44
ตารางที่ 3 แสดงจำนวน ร้อยละลักษณะพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม	47
ตารางที่ 4 แสดงระดับความถี่ของแรงและเจตคติที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ บนฐานอัตลักษณ์และภูมิปัญญาการทำวาวควายจังหวัดสตูล	51

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดการศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควายจังหวัดสตูลภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0	5
ภาพที่ 2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการ อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควายจังหวัดสตูลภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0	37

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมสำคัญที่นำรายได้เข้าสู่ประเทศจึงช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อย่างไรก็ตาม วิกฤติการณ์ตลาดการท่องเที่ยวในปัจจุบันได้มีการแข่งขันอย่างรุนแรง (กาญจนา แสงลี้มสุวรรณ, 2555) ส่งผลให้ประเทศไทยต้องปรับทิศทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้อัตลักษณ์ของประเทศดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเพื่อเรียนรู้ ดังนั้นในปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากสังคมในปัจจุบันมีความตระหนักถึงความสำคัญของศิลปะ วัฒนธรรมเทศกาล รวมถึงมรดกทางวัฒนธรรมพื้นบ้านมากขึ้น ทั้งนี้ การตื่นตัวต่อวัฒนธรรมกรอบกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของในแต่ละพื้นที่เป็นจุดกำเนิดของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังจะเห็นว่าในปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้กลายเป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในยุโรป (Nzama, Magi, & Ngocoho, 2005) นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะสามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศ และนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจทั้งระดับประเทศและระดับภูมิภาคแล้ว การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป

สำหรับประเทศไทยการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่สร้างรายได้และการจ้างงานให้กับประเทศไทยเป็นอย่างมากมาจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเนื่องจากประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันได้อย่างลงตัว จึงให้ความสำคัญกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อสร้างงานกระจายรายได้ และหารายได้จากเงินตราต่างประเทศ พร้อมทั้งตั้งเป้าหมายที่จะทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย (Tourism Capital of Asia) ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่มีคุณภาพ (Quality Tourism Destination) (สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ, 2554) เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของประเทศไทยมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และได้มีการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมสืบเนื่องมาเป็นเวลานาน (กาญจนา แสงลี้มสุวรรณ และศรัณยา แสงลี้มสุวรรณ, 2555)

การเล่นทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวใต้อย่างหนึ่งที่เป็นที่นิยมในแถบกลุ่มประเทศอาเซียนตอนล่างคือ การเล่นว่าว ซึ่งถือเป็นกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่ประชาชนในเขต 5 จังหวัดภาคใต้ชายแดน นิยมเล่นกันมาก ผู้เล่นมีทั้งเด็กและผู้ใหญ่ หญิงและชาย จากความนิยมชื่นชอบการเล่นว่าวดังกล่าวจึงได้มีกลุ่มบุคคลซึ่งประกอบด้วยข้าราชการครูและชาวบ้านร่วมกันคิดหลักเกณฑ์และกติกาการแข่งขันว่าวขึ้น และเริ่มจัดให้มีการแข่งขันว่าวเป็นครั้งแรกในจังหวัดสตูลขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2519 ในปีต่อ ๆ มามีหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดสตูลให้ความสนใจจึงจัดต่อเนื่องเรื่อยมาจนเป็นที่นิยมชมชอบของนักเล่นว่าวทั้งในและต่างประเทศ จนถือเป็นงานประเพณีสำคัญของจังหวัดสตูล และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้บรรจุงานดังกล่าวไว้ในปฏิทินการท่องเที่ยวของไทยเป็นประจำทุกปีด้วย ประเพณีว่าวนานาชาติจังหวัดสตูลได้รับความสนใจเป็นอย่างมากสะท้อนได้จากการอภิปรายผลรายงานการประเมินผล โครงการงานว่าวประเพณีจังหวัดสตูล ครั้งที่ 36 และงานแสดงว่าวนานาชาติ ประจำปี 2559 ซึ่งพบว่า ผู้คนเข้าร่วม โครงการและเดินทางมาเที่ยวชมงานมีความพึงพอใจระดับดีมากเนื่องจากเป็นงานที่มีการอนุรักษ์ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ และเป็นการส่งเสริมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจังหวัดสตูล (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล, 2559) จากความสำคัญของการจัดงานประเพณีแข่งขันว่าวนานาชาติที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากซึ่งสามารถส่งเสริมเศรษฐกิจ บำรุงศิลปจารีตประเพณี และอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

จึงควรมีการส่งเสริมคนทำว่าวให้มีความภาคภูมิใจในการประดิษฐ์ผลงานภายใต้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถ่ายทอดกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะคนที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในการประดิษฐ์ว่าวควาย และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นดังกล่าวโดยมีการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษา แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงอัตลักษณ์และคุณค่าภูมิปัญญาการทำว่าวควายส่งผลให้เกิดความหวงแหนอนุรักษ์ และฟื้นฟูวัฒนธรรม
2. ภูมิปัญญาการทำว่าวควายได้รับการรวบรวม จัดเก็บ และเผยแพร่ผ่านกระบวนการจัดการความรู้ส่งผลให้ชนรุ่นหลังสามารถต่อยอดภูมิปัญญาและอนุรักษ์วัฒนธรรมสืบไป
3. สร้างมูลค่าให้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมส่งผลให้ชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น
4. ชาวบ้านผู้มีภูมิปัญญาการทำว่าวควายมีโอกาสถ่ายทอดประสบการณ์ผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
5. นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้และสร้างประสบการณ์การทำว่าวความจากการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดสตูล

ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ด้านพื้นที่
ผู้วิจัยเลือกจังหวัดสตูลเป็นพื้นที่ในการศึกษาวิจัยเนื่องจากเป็นพื้นที่แรกในการทำว่าวควายซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดสตูลและภาคใต้
2. ด้านประชากร ผู้ให้ข้อมูลหลัก และกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว
 - 2.1 ประชากร
 - 2.1.1 ประชาชนหรือตัวแทนชมรมว่าวจังหวัดสตูลจำนวน 1 คน
 - 2.1.2 สมาชิกชมรมว่าวจังหวัดสตูลจำนวน 60 คน
 - 2.1.3 ผู้ได้รับรางวัลชนะเลิศหรือรองชนะเลิศอันดับที่ 1 หรือรองชนะเลิศอันดับที่ 2 งานว่าวประเพณีและว่าวนานาชาติจังหวัดสตูล ประจำปีพุทธศักราช 2556-2560 จำนวน 105 คน
 - 2.1.4 ปราชญ์ชาวบ้านด้านการทำว่าวควาย จำนวน 10 คน
 - 2.1.5 ประธานการจัดงานว่าวประเพณีและว่าวนานาชาติจังหวัดสตูลตามคำสั่งจังหวัดสตูล ประจำปีพุทธศักราช 2556-2560 จำนวน 5 คน
 - 2.1.6 ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสตูลหรือตัวแทน จำนวน 1 คน
 - 2.1.7 คณะครู อาจารย์โรงเรียนสตูลวิทยา จำนวน 110 คน
 - 2.1.8 ผู้อำนวยการสถาบันศึกษาในพื้นที่จังหวัดสตูลที่ให้การสนับสนุนการจัดงานว่าวประเพณีและว่าวนานาชาติจังหวัดสตูล จำนวน 7 คน
 - 2.1.9 คณะครู อาจารย์ผู้ควบคุมการแสดงและนักแสดงระบำว่าวควายจำนวน 5 คน

- 2.1.10 ชาวบ้านจังหวัดสตูล จำนวน 2 คน
- 2.1.11 เจ้าของธุรกิจนันทนาการ จำนวน 2 คน
- 2.1.12 เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการจัดงานว่าวประเพณีจังหวัดสตูลตามคำสั่งจังหวัดสตูล จำนวน 149 คน
- 2.1.13 นักท่องเที่ยวจังหวัดสตูล จำนวน 642,655 คน สถิติปี 2557 กลุ่มสถิติและเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของกรมการท่องเที่ยว (กรมการท่องเที่ยว, 2558)

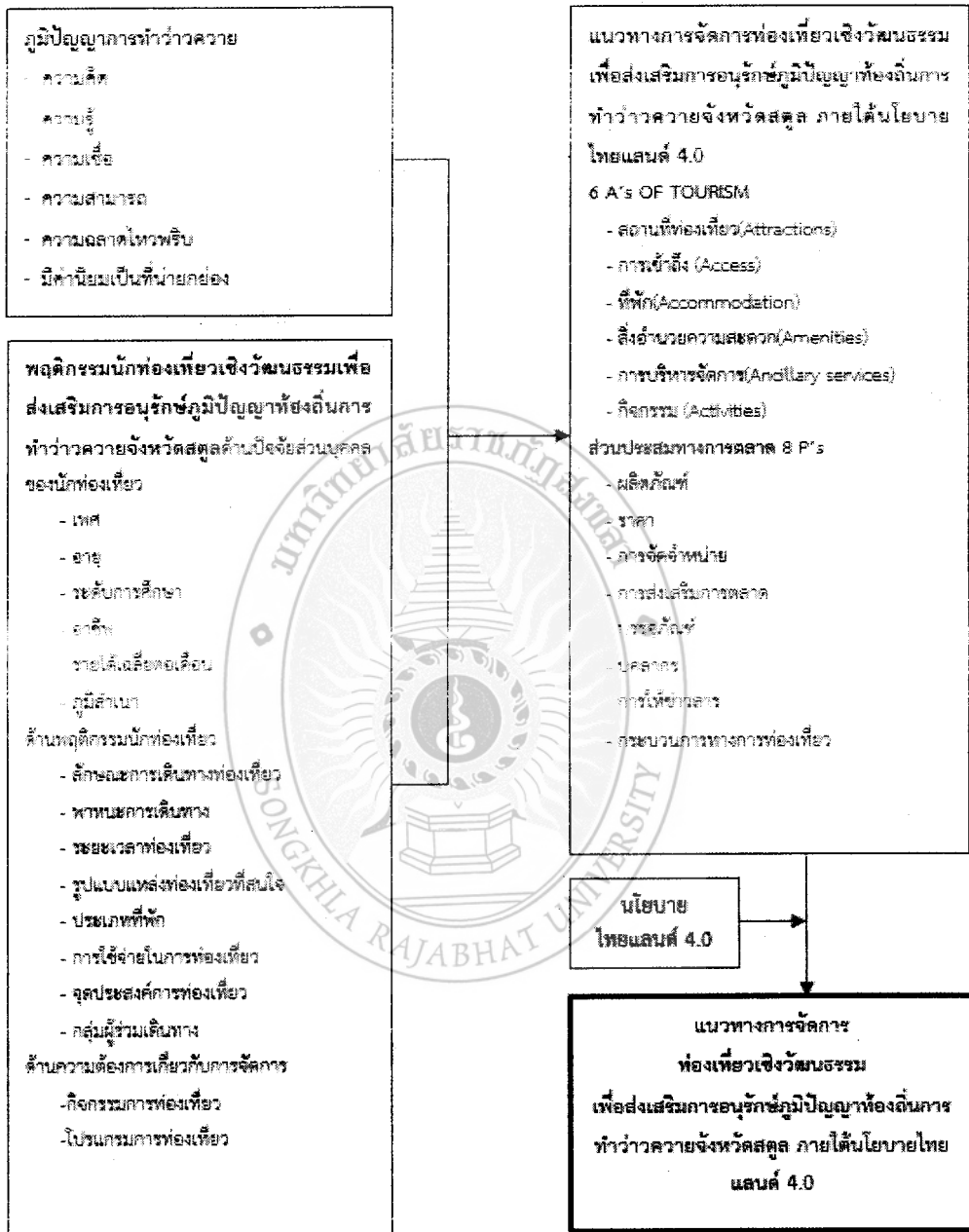
2.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

- 2.2.1 ประธานหรือตัวแทนชมรมว่าวจังหวัดสตูลจำนวน 1 คน
- 2.2.2 ตัวแทนสมาชิกชมรมว่าวจังหวัดสตูลจำนวน 2 คน
- 2.2.3 ตัวแทนผู้ได้รับรางวัลชนะเลิศหรือรองชนะเลิศอันดับที่ 1 หรือรองชนะเลิศอันดับที่ 2 งานว่าวประเพณีและว่าวนานาชาติจังหวัดสตูลประจำปีพุทธศักราช 2556-2560 จำนวน 3 คน
- 2.2.4 ประชาชนชาวบ้านด้านการทำว่าวควาย จำนวน 5 คน
- 2.2.5 ประธานหรือตัวแทนการจัดงานว่าวประเพณีและว่าวนานาชาติจังหวัดสตูลตามคำสั่งจังหวัดสตูล ประจำปีพุทธศักราช 2556-2560 จำนวน 5 คน
- 2.2.6 ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสตูลหรือตัวแทน จำนวน 1 คน
- 2.2.7 คณะครู อาจารย์ โรงเรียนสตูลวิทยา และชาวบ้านตำบลคลองขุดอำเภอเมืองจังหวัดสตูลผู้จัดงานว่าวประเพณีและว่าวนานาชาติจังหวัดสตูลครั้งแรกหรือตัวแทนจำนวน 2 คน
- 2.2.8 ตัวแทนสถาบันศึกษาในพื้นที่จังหวัดสตูลที่ให้การสนับสนุนการจัดงานว่าวประเพณีและว่าวนานาชาติจังหวัดสตูล จำนวน 2 คน
- 2.2.9 ตัวแทนผู้ควบคุมการแสดงและนักแสดงระบำว่าวควาย จำนวน 1 คน
- 2.2.10 ตัวแทนชาวบ้านที่มีความสนใจ จำนวน 8 คน
- 2.2.11 ตัวแทนนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว จำนวน 2 คน
- 2.2.12 ตัวแทนเจ้าของธุรกิจนันทนาการ จำนวน 2 คน
- 2.2.13 เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการจัดงานว่าวประเพณีจังหวัดสตูลตามคำสั่งจังหวัดสตูล จำนวน 5 คน

2.3 กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

- 2.3.1 ตัวแทนนักท่องเที่ยวจังหวัดสตูล จำนวน 400 คน คำนวณขนาดตัวอย่างใช้สูตร Yamane (1997) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้จากการสุ่มแบบบังเอิญ

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดการศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวความจังหวัดสตูลภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0

นิยามศัพท์เฉพาะ

อัตลักษณ์ว่าวควาย หมายถึง ความเป็นตัวตนที่ก่อตัวขึ้นภายใต้วัฒนธรรมซึ่งจะมีความแตกต่างด้านระบบการสื่อสารและภาษา ลักษณะท่าทางและการแต่งกาย อาหารและนิสัยการบริโภค เวลาและความสำนึก การตอบแทนและการทักทาย ความสัมพันธ์ ค่านิยมและบรรทัดฐานในความรู้สึกเป็นตัวเองและระยะห่าง การพัฒนาด้านจิตใจและการเรียนรู้ ความเชื่อและทัศนคติ ซึ่งอัตลักษณ์ในการทำว่าวควายของจังหวัดสตูลจึงมีความแตกต่างจากการทำว่าวชนิดอื่นเนื่องจากมีกระบวนการทำว่าวชนิดนี้ภายใต้ภูมิปัญญาที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมของจังหวัดสตูล ดังนั้นคุณค่าของภูมิปัญญาการทำว่าวควายจังหวัดสตูลจึงเป็นการแสดงอัตลักษณ์ประเภทต่าง ๆ เหมาะสำหรับการเรียนรู้ของผู้ที่ให้ความสนใจผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการสังสมประสบการณ์ของชาวบ้านบนพื้นฐานความเชื่อ ศาสนา และวิถีชีวิต เพื่อที่นำไปแก้ปัญหาหรือสร้างเสริมให้มีการดำรงชีวิตประจำวันที่ดีขึ้น จากนั้นนำไปถ่ายทอดให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ ทั้งวิธีการบอกเล่าสั่งสอนและการปฏิบัติให้ดูเป็นแบบอย่าง ซึ่งมีลักษณะตามความสัมพันธ์ของระบบสังคมระหว่าง มนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และการประกอบอาชีพที่มีลักษณะมุ่งเน้นระบบการผลิตเพื่อพึ่งพาตนเอง โดยองค์ประกอบที่สำคัญของผู้มีภูมิปัญญาในท้องถิ่นดังกล่าวบุคคลที่มีความคิด ความรู้ ความสามารถ ความฉลาดไหวพริบ และเป็นที่น่ายกย่องหรือได้รับการยกย่องจากสังคม รวมถึงเป็นผู้ที่มีความเชื่อความดี ความซื่อ นรกร สวรรค์ บาปบุญคุณโทษ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งในภูมิปัญญา ดังนั้นการศึกษาภูมิปัญญาการทำว่าวควายครั้งนี้เป็นการศึกษาภูมิปัญญาเกี่ยวกับการจัดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับประเพณีการเล่นพื้นบ้านที่แสดงออกถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำว่าวควายเพื่อความบันเทิงและสร้างความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่ผ่านกิจกรรมในยามว่างในอดีต ซึ่งมีการสังสมประสบการณ์ของชาวบ้านบนพื้นฐานความเชื่อ ศาสนา และวิถีชีวิต และถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบันจนกลายเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดสตูล

ภูมิปัญญาการทำว่าวควาย หมายถึง ความรู้ที่ได้รับการสังสมจากชาวบ้านในท้องถิ่นที่มีทักษะในการทำว่าวแพงรูปร่างคล้ายควายเพื่อการเล่นที่จะต้องมีกระแสลมที่เคลื่อนที่ไปในแนวนานกับผิวโลกทางใดทางหนึ่งอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปะทะกับตัวว่าวเพื่อให้เกิดแรงยกโดยมีเชือกเป็นอุปกรณ์สำคัญในการบังคับทิศทางระหว่างว่าวกำลังลู่ลมในอากาศ ตัวว่าวจะมีการใช้ศิลปะหรือวาดรูประบายสีกันอย่างสวยงาม และประดับตกแต่งส่วนประกอบทำให้เกิดความสวยงาม พลิว์ไหวเมื่อลมต้องลม โดยภาคใต้มีว่าวที่น่าสนใจหลายรูปแบบ แต่ความโดดเด่นของว่าวภาคใต้นั้นคือเสียงแอกและมีรูปลักษณะเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ โดยเฉพาะจังหวัดสตูลซึ่งมีว่าวรูปร่างคล้ายควาย หรือที่เรียกกันว่าว่าวควายเป็นว่าวประจำจังหวัดเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการทำว่าวควาย

เป็นแห่งแรก จากหลักฐานพบว่าการเล่นว่าวมีมาช้านานและมีการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำว่าวสู่รุ่นต่อรุ่น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาการเล่นว่าวซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของคนไทย โดยเฉพาะว่าวควายซึ่งมีความโดดเด่นทั้งด้านรูปลักษณ์และเสียงแอก การออกแบบรูปร่างของว่าวจะต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ควบคู่กัน วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาติ เราจึงควรอนุรักษ์และส่งเสริมให้คงอยู่กับสังคมไทยตลอดไป อีกทั้งยังต้องศึกษาคุณค่าทางภูมิปัญญาเรื่องการทำว่าวควาย โดยให้มีการเพิ่มมูลค่าโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือ

นโยบายไทยแลนด์ 4.0 หมายถึง โมเดลใหม่ของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy) เพื่อเพิ่มรายได้จากระดับปานกลางเป็นระดับสูง โดยปรับเปลี่ยนบริบททางเศรษฐกิจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้ผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการผลิตต้องปรับตัวให้สามารถเติบโตท่ามกลางบริบทใหม่ทางเศรษฐกิจได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน จะต้องเปลี่ยนจากความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศที่มีอยู่ 2 ด้าน คือ ความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายเชิงวัฒนธรรมไปสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขัน ขณะเดียวกันยังต้องเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม มุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่า (Value Added) ไปสู่การสร้างมูลค่า (High Value) หรือการสร้างผลิตภาพ (Productivity) ทั้งนี้การขับเคลื่อนโครงสร้างเศรษฐกิจแบบใหม่ดังกล่าว ต้องเติมเต็มด้วยวิทยาการความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนา โดยมุ่งเน้น 5 กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย ดังนี้ กลุ่มที่ 1 กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ (Food, Agriculture & Bio-Tech) กลุ่มที่ 2 กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ (Health, Wellness & Bio-Med) กลุ่มที่ 3 กลุ่มเครื่องมืออุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกล ที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม (Smart Devices, Robotics & Mechatronics) กลุ่มที่ 4 กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อการทำงานของอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์ และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว (Digital, Internet of Things, Artificial Intelligence & Embedded Technology) และ กลุ่มที่ 5 กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง (Creative, Culture & High Value Services)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ต้น โนบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อศึกษา พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควาย จังหวัดสตูล และเพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ต้น โนบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งมีการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์สังเคราะห์เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แนวคิดและทฤษฎีที่ดังต่อไปนี้

2.1 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2.1.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อชมสิ่ง ที่แสดงความเป็นวัฒนธรรม เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี วิถีการดำเนินชีวิต และสิ่ง ต่างๆที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองและมี การพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การดำเนินชีวิต ของบุคคลในแต่ละยุคสมัย นักท่องเที่ยวจะได้รับทราบประวัติความเป็นมา ความเชื่อ นูมมอง ความคิด ความศรัทธา ความนิยมของบุคคลในอดีตที่ถ่ายทอดมาถึงคนรุ่นปัจจุบันผ่านสิ่งเหล่านี้ (สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549, หน้า 1) รวมถึงการให้ความสนใจกับ กิจกรรมที่ให้ประสบการณ์อย่างกระตือรือร้นและสร้างสรรค์ โดยให้ความสนใจกับการตีความ อย่างมีพลวัต เช่น ต้องการเป็นผู้เข้าร่วมในงานเทศกาลมากกว่าเป็นผู้ชมที่คอยชมอยู่ข้าง ๆ ต้องการที่จะเรียนทำอาหาร เรียนทำไวน์ ไปพร้อมกับการบริโภคสิ่งเหล่านั้น (John D. Smith and Sue Stewart, 2014)

2.1.2 รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการใช้ทุนทางประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม และประเพณีเพื่อผลิตเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว ดังนั้นความหลากหลายของรูปแบบ กิจกรรมจึงขึ้นอยู่กับทุนในแต่ละพื้นที่ (บุญยศฤกษ์ อเนกสุข, 2558) ดังนี้

1) การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ (Ethnic Tourism) เป็นการท่องเที่ยวซึ่งสัมพันธ์ กับการเข้าชมวัฒนธรรมของคนพื้นเมืองที่แปลกตาและแปลกใหม่ โดยมีกิจกรรมที่เจ้าของบ้านที่

ถูกท่องเที่ยวสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวขึ้นมาเอง เพื่อสร้างพลังอำนาจให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์ และหลีกเลี่ยงการแข่งขันทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยการจำกัดการแสดงทางวัฒนธรรมในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งในรูปแบบสวนสัตว์มนุษย์ (Human Zoo)

2) การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรม (Culture Heritage Tourism) เป็นการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวทางมรดกวัฒนธรรม ได้แก่ สถาปัตยกรรมที่สะท้อนประวัติศาสตร์ อุตสาหกรรมของแต่ละประเทศ บ้านเรือนสิ่งปลูกสร้างเก่า หอศิลป์ซึ่งจัดแสดงงานศิลปะ พื้นที่ซึ่งเคยใช้เป็นสนามรบ ปราสาท ราชวังต่าง ๆ ศาสนสถานสำคัญ แม่น้ำ ลำคลองสายประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และแหล่งโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์ เป็นต้น

3) การท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Food Tourism) ซึ่งมีชื่อเรียกหลายชื่อ ได้แก่ Gourmet Tourism, Gastronomy Tourism และ Cuisine Tourism เป็นการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ซึ่งมีการผลิตอาหาร ชมเทศกาลอาหาร ทดลองชิมอาหาร ตลอดจนพบปะพูดคุยกับผู้ปรุงอาหาร เพื่อสร้างประสบการณ์ที่แปลกใหม่แก่นักท่องเที่ยวซึ่งจัดเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่แหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อีกทางหนึ่ง

4) การท่องเที่ยวเชิงศาสนา (Religious Tourism) และการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (Spiritual Tourism) กับการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ (Pilgrimage Tourism) เป็นการท่องเที่ยวไปยังศาสนสถานที่สำคัญ โดยบางครั้งมีการร่วมประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และหาความหมายทางจิตวิญญาณ ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรม เนื่องจากศาสนสถานบางแห่งมีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

5) การท่องเที่ยวเชิงเทศกาล (Festival Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวซึ่งจัดขึ้นเป็นพิเศษในระดับท้องถิ่นและนานาชาติ โดยส่วนใหญ่เป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมและประเพณี การนำเสนอเทศกาลของคบในท้องถิ่นต่อนักท่องเที่ยว อาจนำไปสู่การสร้างภาพลักษณ์ในอัตลักษณ์ของคนในท้องถิ่น

รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมดังกล่าว ล้วนมีวัตถุประสงค์ที่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยที่ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว นอกจากนี้นักท่องเที่ยวจะได้รับความเพลิดเพลินแล้ว ยังได้รับความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งมีแนวคิดจากกระแสรีเคว็ล 3 ประการ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548, หน้า 284-285) คือ

1) กระแสความต้องการของชาวโลกให้เกิดจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะการอนุรักษ์ระบบนิเวศเพื่อคงความหลากหลายทางชีวภาพ

2) กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เกิดการศึกษาเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากกว่าตอบสนองเฉพาะด้านความเพลิดเพลิน

3) กระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวไปอย่างถูกต้องทิศทาง และชุมชนยอมรับในผลเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นและมีการกระจายรายได้ที่เหมาะสม

2.1.3 หลักการของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

หลักการของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย 4 ประการ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548) คือ

1) เป็นการท่องเที่ยวที่มีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญ คุณค่าทางประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว นั้น เพื่อเป็นข้อมูลให้นักท่องเที่ยวในการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ในการเข้าชม และสร้างความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

2) เป็นการท่องเที่ยวที่ปลูกฝังและสร้างเจตสำนึกของคนในท้องถิ่นให้เกิดกระแสนุรักษ์ โดยการดึงชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของตนและการให้ประโยชน์ตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ

3) เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรม ให้ได้รับความเพลิดเพลินพร้อมกับสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรใน การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

4) เป็นการท่องเที่ยวที่มีการเคารพวัฒนธรรมของชุมชนอื่นและของตนเอง

2.1.4 ลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีลักษณะที่สำคัญอยู่ 9 ประการ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548) คือ

1) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี โดยยึดหลักการอนุรักษ์ เพื่อให้สามารถสืบทอดถึงรุ่นหลังได้

2) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการจัดการอย่างยั่งยืนในทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือกระทบน้อยที่สุด

3) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่สังคมและวัฒนธรรม โดยยึดหลักว่าต้องให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาด้านความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรม

4) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะให้ความรู้แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยยึดหลักว่า ทุกฝ่ายจะได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว พร้อมกับสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

5) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์ โดยยึดหลักว่าชุมชนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท่องเที่ยวและมีการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น

6) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการตลาดของบริการท่องเที่ยวครบตามเกณฑ์การอนุรักษ์ โดยเน้นให้ธุรกิจเน้นในเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

7) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องเป็น การท่องเที่ยวในลักษณะให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ เพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ที่ได้รับ โดยยึดหลักว่าต้องมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม

8) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับและความสะอาดของพื้นที่ โดยยึดหลักไม่ให้เกินขีดความสามารถของพื้นที่ในทุกด้านและต้องรักษาความสะอาดของพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ

9) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยยึดหลักว่าต้องรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว อย่างเข้มงวด

2.1.5 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประกอบด้วย 6 ด้าน (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548) คือ

1) การจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นประกอบด้วย 10 ประการ คือ

- 1.1) ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่ยังปรากฏให้เห็น
- 1.2) โบราณสถานและพิพิธภัณฑต่างๆ
- 1.3) งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ สิ่งปลูกสร้าง ผังเมือง และซากปรักหักพัง
- 1.4) ศิลปะ หัตถกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้น และงานแกะสลัก

1.5) ศาสนาและพิธีกรรมต่างๆทางศาสนา

1.6) ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์ มหรสพต่าง ๆ

1.7) ภาษา วรรณกรรม และระบบการศึกษา

1.8) วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย

1.9) ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน และเทศกาลต่างๆ

1.10) ลักษณะงานหรือเทคโนโลยีต่างๆที่นำมาใช้เฉพาะถิ่น

2) องค์ประกอบด้านกระบวนการ การศึกษาสิ่งแวดล้อม เพื่อปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

3) องค์ประกอบด้านธุรกิจท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว แต่ผู้ประกอบการก็ต้องมีความรู้และช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

4) องค์ประกอบด้านการตลาดท่องเที่ยว มีการคำนึงตลาดท่องเที่ยวที่มีคุณภาพโดยแสวงหานักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเข้ามาจับประสบการณ์เพื่อช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

5) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น โดยให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือจัดการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ และได้การกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น

6) องค์ประกอบด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรวัฒนธรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

2.1.6 แนวทางการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

แนวทางการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย 9 ประการ (Coltman, 1989) ได้แก่

1) ส่งเสริมให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจ

2) การพัฒนา การท่องเที่ยวจะต้องขึ้นอยู่กับจุดประสงค์และความต้องการของชุมชนว่าจะต้องการให้เกิด การเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด

3) วิธีการและความถี่ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ทางด้านการท่องเที่ยว ควรได้รับความเห็นชอบจากประชาชนในท้องถิ่นเพราะจะเป็นเครื่องวัด ความต้องการประเภท และจำนวนนักท่องเที่ยวของท้องถิ่นนั้นๆ

4) ควรมีความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชนในการพยายามที่จะทำให้ท้องถิ่นเป็นสถานที่พักผ่อนที่มีความสมบูรณ์และมีคุณภาพ

5) ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไม่ควรให้มีผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่นผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนจึงต้องมีความระมัดระวังและต้องวางแผนรองรับในเรื่องนี้เอาไว้ด้วยเพื่อที่จะรักษาวัฒนธรรมและค่านิยมของท้องถิ่นให้คงอยู่

6) เงินทุนและแรงงานรวมทั้งนักบริหารการท่องเที่ยวมาจากชุมชนเจ้าของท้องถิ่นเพื่อที่ท้องถิ่น สามารถควบคุมการพัฒนาทางการท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการได้

7) การเปิดโอกาส ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อนักท่องเที่ยว

8) เรื่องราวและงานเทศกาลที่จัดในแหล่งท่องเที่ยวจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตความเป็นอยู่และสภาพทางภูมิศาสตร์ของท้องถิ่น

9) การพัฒนาการท่องเที่ยวควรสร้างความเข้าใจในชุมชนให้เรียบร้อย

2.1.7 แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และภูมิปัญญา (ประกอบศิริ ภักดีพินิจ, 2553) ประกอบด้วยแนวทาง 10 ประการ ดังนี้

1) การปลูกฝังให้เห็นคุณค่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทนี้ให้ประชาชนเข้าใจและปลูกฝังให้เห็นคุณค่าเพื่อให้เกิดความหวงแหนและกระตือรือร้นต่อมรดกอันนี้จึงมี

2) การจัดงานประเพณีหรือกิจกรรม ควรจัดงานประเพณีที่ถูกต้องเหมาะสมและเก็บค่าเข้าชมหรือเข้าร่วมกิจกรรมจากนักท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม

4) การส่งเสริมสินค้าหัตถกรรมพื้นเมือง เนื่องจากสินค้าพื้นเมืองเป็นสินค้าที่แสดงถึงภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น อันเป็นการแสดงถึงความเจริญทางอารยธรรมให้คนต่างถิ่นได้เห็น แต่ไม่ควรใช้เทคโนโลยีเข้ามาในการผลิตสินค้ามากเกินไปเพราะจะทำให้อัตลักษณ์ของสินค้านั้น หายไป

5) การจัดรายการนำเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนความรู้จากเจ้าของวัฒนธรรมโดยตรง ส่งผลให้เกิดการถ่ายทอดและรับรู้ที่ถูกต้อง

6) การเสนอข่าวประกาศเกียรติคุณของผู้ประพาศิตนเป็นประโยชน์แก่สังคม เพื่อเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกใจการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

7) การประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นการขยายองค์ความรู้และขยายผล การปฏิบัติการให้ประชาชนส่วนใหญ่รับทราบ

8) การมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดความรู้สึกการเป็นเจ้าของร่วมกัน และนำไปสู่การดูแลรักษาและคุ้มครองวัฒนธรรมต่อไป

9) การจัดทำแผนแม่บทเพื่อให้การอนุรักษ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสามารถปฏิบัติงานได้ตามขั้นตอนที่วางไว้โดยไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน

10) การอนุรักษ์และคุ้มครองวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิต ประกอบด้วย การฟื้นฟู การถ่ายทอด การส่งเสริม การสร้างสรรค์ และการพัฒนา

11) การดูแลรักษาความสะอาด เพื่อเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม

นอกจากนี้ยังมีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการกำหนดมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งการกำหนดพื้นฐานสำหรับการประเมินมาตรฐานการสร้างแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น จำเป็นจะต้องพัฒนาองค์ประกอบ 5As (Tourism Victoria, 2015, Online) ให้ครบพร้อมภายในพื้นที่ ซึ่งก็คือ สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibilities) กิจกรรม (Activities) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) และที่พัก (Accommodation) รวมถึงจะต้องวางแผนการสื่อสารและการสร้างประสบการณ์กับกลุ่มนักท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการท่องเที่ยว (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548) นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องพัฒนาองค์ประกอบในด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Administration) รวมเป็น 6As ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการวางแผนและการควบคุมการท่องเที่ยว ที่จะต้องมีการติดต่อ รวมทั้งออกข้อกำหนดและกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว (ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ และธีรศักดิ์ อุณารมณเลิศ, 2557)

2.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2.1 ความหมายภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญา (Wisdom) เป็นความคิดทางสังคมที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งสังคมขนาดใหญ่พอควรและดำรงอยู่ได้ยาวนานย่อมต้องมีด้วยกันทุกสังคม สังคมไทยเป็นสังคมเก่าแก่ สังคมหนึ่ง จึงปรากฏภูมิปัญญาเช่นนี้อยู่จำนวนมาก ภูมิปัญญาเหล่านี้นอกจากแสดงความเป็นไทยเป็นเอกลักษณ์ไทยที่สำคัญอย่างหนึ่งแล้วยังเป็นเครื่องชี้วัดความเจริญ และพัฒนาการของคนในชาตินั้นทั้งนี้ เพราะภูมิปัญญาเป็นสิ่งละเอียดอ่อนชาติที่เจริญมีสังคมที่สงบสุขร่มเย็นไม่ระส่ำระสาย และมีความเป็นอิสระจึงจะสามารถสร้างสรรค์ และสั่งสมภูมิปัญญาเฉพาะตนขึ้นมาได้ (เรืองเดช บินเขียนขัตย์, 2542) นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ไว้ว่าเกิดจากการสะสมการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลายาวนาน มีลักษณะเชื่อมโยงกันไปหมดทุกสาขาวิชา ไม่แยกเป็นวิชาแบบที่เราเรียน ผสมกลมกลืนเชื่อมโยงกันหมด (ประเวศ วะสี, 2534) ในขณะที่ พัทธา สายหู (2534) ให้ความหมายของคำว่า ภูมิปัญญาไว้ว่า คือ ความรู้ คามคิด ที่ได้สั่งสมไว้เพื่อเป็นเครื่องมืออุปกรณ์การดำรงชีวิตของหมู่คณะ สอดคล้องกับ สามารถ จันทรสุรย์ (2543) ซึ่งได้นิยามคำว่า ภูมิ

ปัญญาท้องถิ่น ไว้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เอง ที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ทั้งกว้าง ทั้งลึกที่ชาวบ้านสามารถคิดเอง ทำเอง โดยอาศัย ศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตได้ในท้องถิ่นอย่างสมสมัย ในขณะที่ รัตนะ บัวสนธิ (2542) ได้ให้มุมมองอีกมิติว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงกระบวนการทัศนของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อโลกและ สิ่งแวดล้อมซึ่งกระบวนการทัศนดังกล่าวจะมีรากฐานจากคำสอนทางศาสนา คจารีตประเพณีที่ได้รับ การถ่ายทอดสั่งสอนและปฏิบัติสืบเนื่องกันมาปรับปรุงเข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลง แต่ละ สมัย ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อความสงบสุขของในส่วนที่เป็นชุมชนและปัจเจกบุคคล ซึ่งกระบวนการ ทัศนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นจำแนกออกได้ 3 ลักษณะคือ ลักษณะที่ 1 ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการจัด ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติแวดล้อม ลักษณะที่ 2 ภูมิปัญญาเกี่ยวกับระบบสังคมหรือ การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และลักษณะที่ 3 ภูมิปัญญาเกี่ยวกับระบบการผลิตหรือ การประกอบอาชีพที่มีลักษณะมุ่งเน้นระบบการผลิตเพื่อพึ่งพาตนเองจากการศึกษาความหมายภูมิ ปัญญาข้างต้น สรุปว่าภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึงความรู้ ความสามารถของบุคคลในท้องถิ่นที่ได้ เรียนรู้มีประสบการณ์สั่งสมเลือกสรรปรับตัวจนเป็นความรู้ที่สามารถนำไปแก้ปัญหา หรือสร้าง เสริมให้มีการดำรงชีวิตประจำวันที่ดีขึ้น จากนั้นนำไปถ่ายทอดให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ ทั้งวิธีการ บอกล่าสั่งสอน และการปฏิบัติให้ดูเป็นแบบอย่างการพัฒนาภูมิปัญญาชาวบ้าน จากความหมายของภูมิปัญญาที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น พอจะสรุปให้เห็นได้ชัดเจนมากขึ้นว่า ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นเกิดจากความรู้ของชาวบ้านที่เรียนรู้และมีประสบการณ์สืบต่อกันมา และสามารถ นำมาใช้แก้ไขปัญหาและการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสม

2.2.2 องค์ประกอบภูมิปัญญา

เอี่ยม ทองดี (2542) ได้กล่าวว่า ภูมิปัญญามีลักษณะเป็นนามธรรมอย่างน้อย ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้คือ

- 1) ความคิด เป็นสิ่งที่คิดค้นมาตั้งแต่กำเนิด ที่เรียกว่า Cognitive System ซึ่ง ประกอบด้วยระบบประสาท ระบบสมอง และต่อมต่าง ๆ ทำหน้าที่คิดให้แก่ร่างกาย และนัก มานุษยวิทยาเชื่อว่าทำงานอยู่นอกเหนือจากบงการของร่างกาย หมายถึง ทั้งส่วนที่เป็นจินตนาการ และผลของการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคม วัฒนธรรม ซึ่งความคิดดังกล่าวนี้จะ เป็นแหล่งสำคัญหรือที่มาของความรู้อันเป็นองค์ประกอบของภูมิปัญญาใน ลำดับในลำดับ ถัดไป

2) ความเชื่อ มีการนำมาใช้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น องค์ความรู้ ภูมิรู้ปรากฏ อยู่ในแนวคิดทฤษฎีหลายที่ เช่น ทฤษฎีญาณวิทยา ว่าด้วยทฤษฎีแห่งความรู้ สืบค้นกำเนิดแห่ง ความรู้และธรรมชาติของความรู้ หากคำตอบว่าตรงกับความเป็นจริงหรือไม่ หรือว่าความรู้เป็นเพียง การพิจารณาเทียบเคียง ซึ่งไม่ตรงกับข้อเท็จจริง และยังสืบค้น ความรู้เรื่องกาล (Time) อวกาศ (Space) เนื้อสาร (Substance) สัมพันธภาพ (Relation) และความเป็นเหตุเป็นผล (Causality) องค์ ความรู้ หรือความรู้เป็นสิ่งที่ใช้แสดงหรือยืนยันสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งนักปราชญ์หลายคนได้จัดองค์ ความรู้เป็นหมวด ๆ (Category) ความรู้หรือองค์ความรู้เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบภูมิปัญญาที่ กล่าวมาข้างต้น

3) ความเชื่อ เป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งของสังคมมนุษย์ มนุษย์แต่ละกลุ่มนั้นมีความเชื่อแตกต่างกันไป ซึ่งความเชื่อก็คือความศรัทธา หรือความยึดมั่นถือมั่น ที่เป็นซึ่งแกนสำคัญ ในการดำเนินชีวิตและความมั่นคงของสังคม ความเชื่อมีอยู่หลายระดับ ทั้งในการดำเนิน ชีวิตประจำวันอันเป็นความเชื่อโดยทั่วไป และความเชื่อที่เกี่ยวกับวิญญาณ โลกนี้ โลกหน้า ความคิด ความชั่ว นรก สวรรค์ บาปบุญคุณโทษ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งในภูมิปัญญา

4) ค่านิยม คือ สิ่งที่คนสนใจ คนปรารถนาอยากจะได้ คนปรารถนาอยากจะได้ คนปรารถนาอยากจะเป็นอยากจะเป็นเพียงองค์สรรเสริญ หรือเป็นสิ่งที่บังคับต้องทำ ต้องปฏิบัติ มีความรักและมีความสุข เมื่อ ได้หรือเห็นหรือ ได้สิ่งเหล่านั้นมา ค่านิยมจึงเป็นพื้นฐานของการจัดรูปแบบพฤติกรรมที่ปรากฏ อยู่ภายใน และแสดงออกเป็นพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ ทางกาย วาจา และความคิดซึ่งค่านิยม โดยสรุปก็คือ สิ่งในกลุ่มสังคมกลุ่มหนึ่ง ๆ เป็นสิ่งที่ตีมีค่าควรแก่การกระทำ นำยกย่อง หรือเห็นว่า ถูกต้องดีงาม ค่านิยมเป็นพื้นฐานสำคัญทางภูมิปัญญา เป็นบ่อเกิดพฤติกรรมของบุคคลแต่ละสังคม

5) ความเห็น คือ ภาวะที่เกิดขึ้นหลังจากบุคคลหรือชุมชนได้พิจารณาและ ไคร่ครวญโดยรอบคอบแล้วจึงลงมติตัดสินใจ ว่าควรจะแสดงออกในลักษณะอย่างไร เช่น เห็นด้วย ทำตาม ขอมรับ ปฏิเสธ ร่วมมือ กระทำหรือดำเนินการ ฯลฯ ด้วยเห็นว่าดี ชั่ว เหมาะสมไม่เหมาะสม เป็นบาปเป็นบุญ เป็นต้น ซึ่งความเป็นในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นภูมิปัญญาประการหนึ่งที่มีผลสำคัญ ยิ่งต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมาทั้งกาย วาจา และจิตใจ

6) ความสามารถ หมายถึง ศักยภาพและประสิทธิภาพที่มีอยู่ภายในบุคคล หรือชุมชนในการที่จะจัดการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในลักษณะเดียวกับสิ่งเรียกว่า “พรสวรรค์” ซึ่งเป็น ผลมาจากลักษณะทางกายและจิตใจร่วมกัน โดยแต่ละคนหรือแต่ละชุมชนย่อมจะต้องแตกต่างกัน ไป เป็นต้นว่าการที่บางคนสามารถปาฐกถาได้ดี ลำดับเนื้อหาและการแสดงออกทุกอย่างเป็นที่ น่าชื่นชม ซึ่งถือว่าเป็นผลมาจากความสามารถที่มีอยู่ภายในของบุคคลนั้น ๆ หรือบางชุมชนสามารถ

จัดการกับปัญหาที่เกิดกับชุมชนได้ ก็ถือว่าเป็นความสามารถของชุมชนนั้น ๆ ความสามารถจึงเป็น ภูมิปัญญาประการหนึ่ง

7) ความฉลาดไหวพริบ หมายถึง ทักษะที่ปรากฏอยู่ภายในจิตใจ หรือจิต วิญญาณเป็นสิ่งที่สามารถนำมาใช้แก้ไข ป้องกัน ควบคุมและคุ้มครองเหตุการณ์ต่าง ๆ ไม่ให้เกิด เป็นปัญหาขึ้นหรือให้เป็น ไปตามที่ตนเองหรือชุมชนต้องการ

2.2.3 ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นองค์ความรู้ ที่สะสมขึ้นมาจากประสบการณ์ของชีวิตและสังคมในสภาพ สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน และถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นในประเทศไทย ซึ่งมีความหลากหลายแต่ไม่แตกต่างกันมากนัก เนื่องจากมีพื้นฐานเดียวกัน นั่นคือ ความเชื่อ ศาสนา และวิถีชีวิตของอาชีพเกษตรกรรม และด้วยเหตุที่ภูมิปัญญาชาวบ้านมีขอบข่ายกว้างขวาง ครอบคลุมวิถีชีวิตประชาชนในท้องถิ่น จึงจำแนกสภาพของภูมิปัญญาชาวบ้าน สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2540) จำแนกภูมิปัญญาชาวบ้านตามอัตถประโยชน์ได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

1) ภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อการยังชีพ ภูมิปัญญาชาวบ้านประเภทเพื่อการยังชีพมีขึ้นเพื่อการมีชีวิตรอยู่รอด อยู่อยู่ยงมีความสุขสบายตามอัตถประโยชน์เป็นภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับการเสาะหา เบื้องจับพื้นฐนนิมิตการยังชีพของสังคมปฐมฐน ชุกที่มนุษย์เสาะหา เบื้องจับตัววิธีเก็บเกี่ยวและการใช้แรงงาน ได้แก่ วิธีทำมาหากิน วิธีเสาะหาและจัดการเกี่ยวกับปัจจัย 4 คือ ที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค เป็นต้น ภูมิปัญญาเหล่านี้ค่อยๆ เพิ่มพูนองงามขึ้น จนดูเหมือนเป็นสิ่งสามัญ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1) ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับการหากิน เริ่มแต่ภูมิปัญญาการเก็บเกี่ยว เช่น ภูมิปัญญาการหาของป่า ล่าสัตว์ ตีผึ้ง การทำและใช้เครื่องจับสัตว์น้ำ เช่น นก ปลา เสือ ช้าง เป็นต้น ภูมิปัญญาเหล่านี้ค่อยพัฒนาขึ้นเป็นอาชีพ มีรูปແຂງຂອງเครื่องมือเครื่องใช้เฉพาะตัว เฉพาะท้องถิ่น ขึ้น หน้าไม้ ภูมิปัญญาในการเลือกพันธุ์ข้าวทำนา การไถ คราด หว่าน ดำ เป็นต้น

1.2) ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย เช่น การสร้างบ้านเรือนแบบเครื่อง ผูก ภูมิปัญญาการเลือกใช้วัสดุ วิธีเย็บ ผูกกริม ถักกริม ผูกเงื่อน

1.3) ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมโภชนาการ ได้แก่ ภูมิปัญญาในการ เลือกสรรอาหาร วิธีปรุงและวิธีถนอมอาหาร

1.4) ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่ม ได้แก่ ภูมิปัญญาในการนำสิ่งต่างๆ มาปักปิดร่างกายให้อบอุ่น เช่น ภูมิปัญญาในการทำหีนเป็นเครื่องมือทอเปลือกไม้ ทำเป็นผ้า การทำ และใช้ดินเผาเพื่อปั้นฝ้าย การคิดทำฝีมและกึ่งสำหรับงานทอ ภูมิปัญญาในงานถักร้อย ปักชุน เป็นต้น

1.5) ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับยารักษาโรค ได้แก่ การนำสมุนไพร สัตว์ แร่บางชนิดมาใช้เป็นตัวยา การผสมยา วิธีปรุงยา การใช้ยา เป็นต้น

1.6) ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการพิทักษ์ชีวิตและทรัพย์สิน ผู้คนทุกหมู่เหล่าต่าง ๆ พยายามจะให้ตนมีชีวิตรุ่งยั้งยืนมั่นคง จึงทุ่มเทใช้สติปัญญาและสิ่งเล็กอันน้อยต่างๆ เพื่อให้บรรลุความต้องการ

1.7) ภูมิปัญญาการพึ่งตนเอง ภูมิปัญญาเบื้องต้นในการพิทักษ์ปกป้องชีวิตและทรัพย์สิน คือ การพึ่งตนเอง ความพยายามที่จะบำรุงรักษา และเพิ่มขีดความสามารถ การใช้อวัยวะของตนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอด

1.8) ภูมิปัญญาที่หลบเลี่ยงอันตราย เช่น ภูมิปัญญาของชาวบ้านที่สามารถสังเกตความแปรปรวนของสภาพดิน ฟ้า อากาศ รู้ว่าจะเกิดฝนหนัก ลมแรง ทะเลบ้า ฟ้าคะนอง น้ำท่วมใหญ่ เกิดภัยแล้ง ไฟป่า หรือภูมิปัญญาในการโค่นไม้ใหญ่ โดยสามารถบังคับให้ล้มพาดในทิศทางที่ต้องการได้

1.9) ภูมิปัญญาการรวมพลังและการพึ่งพิง เช่น ภูมิปัญญาการร่วมแรงแบ่งประโยชน์ เช่น การทำนารวม การทำสวนรวม คือ ร่วมกันทำนาหรือทำสวนในที่แปลงเดียวกัน ทุกคนที่ทำมีสิทธิเก็บเกี่ยวการสร้งจิตสำนึกร่วมกันทำร่วมกับใช้

1.10) ภูมิปัญญาทำและใช้ศาสตราวุธ เช่น การทำมีดพร้าของชาวดั้ง ซึ่งใช้สำหรับงานสับ ฟัน แต่งเติมสวน และใช้ต่อสู้ได้อีกด้วย

1.11) ภูมิปัญญาการดูแลบำรุงรักษาชีวิตและทรัพย์สิน การให้ความสำคัญต่อสตรีและเด็กจึงปรากฏความเชื่อ เช่น ห้ามหญิงมีครรภ์นั่งขวางบันไดหรือประตู มิฉะนั้นลูกจะไม่สมบูรณ์ เป็นต้น

2) ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการสร้าง พิทักษ์ฐานะ และอำนาจ ผู้คนทุกหมู่เหล่า ย่อมอาศัยฐานะและอำนาจ เพื่อช่วยในการดำรงชีวิต ทั้งนี้ย่อมแตกต่างกันไปตามโครงสร้างของสังคม ขีดจำกัดของการศึกษาขีดความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและยุคสมัย โดยภูมิปัญญากลุ่มนี้มีทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและตำแหน่งหน้าที่ อาจจำแนกได้ดังนี้

2.1) ภูมิปัญญาการสร้างและการขยายฐานอำนาจ ภูมิปัญญาที่เด่นชัด คือ ขยายวงศาณาญาติให้ได้มากๆ เพื่อจะได้พวกพ้องและเพิ่มแรงงาน

2.2) ภูมิปัญญาการรักษาฐานะและอำนาจ เป็นการบำเพ็ญบุญบารมี เพื่อผดุงอำนาจวาสนา เป็นภูมิปัญญาที่อาศัยหลักคุณธรรม โดยให้ทำแต่กรรมดี

2.3) ภูมิปัญญาการจัดการเพื่อสาธารณะประโยชน์ คือ ภูมิปัญญาที่ก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน เช่น การร่วมกันกำหนดการสัญจรระหว่างหมู่บ้าน การร่วมกับหาเงินบำรุงวัด เป็นต้น

2.4) เพื่อที่เป็นการสร้างสรรค์พิเศษ คือ สิ่งที่เป็นปัญญาชนชาวบ้าน ใช้วิสัยทัศน์เฉพาะตัว สร้างสรรค์ขึ้นต่างจากกลุ่มอื่น เช่น ภูมิปัญญาที่ให้ตระหนักรู้ว่า นักปราชญ์เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่ายิ่ง

ศิริพงษ์ นวลแก้ว (2540) จำแนกประเภทหรือสภาพของภูมิปัญญาชาวบ้านไว้ดังนี้ 1) ภูมิปัญญาด้านการเกษตร 2) ภูมิปัญญาด้านเศรษฐกิจ 3) ภูมิปัญญาด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ 4) ภูมิปัญญาด้านการจัดการทรัพยากรและการพัฒนาหมู่บ้าน 5) ภูมิปัญญาด้านศิลปะ 6) ภูมิปัญญาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และ 7) ภูมิปัญญาด้านภาษาและวรรณกรรม

สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้กำหนดสาขาย่อยของภูมิปัญญาชาวบ้านที่กำหนดการคัดเลือกและเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม 5 สาขา ดังนี้

1) ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านการเกษตร เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหาการเกษตรด้านการตลาด การแก้ปัญหาด้านการผลิต (เช่น การแก้ไขโรคและแมลง) และรู้จักปรับใช้เทคโนโลยี เป็นต้น

2) ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การอนุรักษ์ป่าไม้ ดินน้ำ ลำธาร การรักษา การถ่ายทอดความรู้ดั้งเดิมเพื่อการอนุรักษ์ เช่น การเคารพแม่น้ำ แผ่นดิน พืชพันธุ์ ทรัพยากร และ โบราณสถาน โบราณวัตถุ เป็นต้น

3) ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านการจัดการ สวัสดิการและธุรกิจชุมชน ได้แก่ 3.1) กองทุนต่างๆ ในชุมชน เช่น สหบาลข้าว (ธนาคารข้าว) สหกรณ์ร้านค้า กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เป็นต้น และ 3.2) กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน

4) ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านการรักษาโรคและการป้องกัน เช่น หมอพื้นบ้าน หมอธรรมชาติและผู้รู้เรื่องสมุนไพร

5) ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านการผลิตและการบริโภค เช่น การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร ให้สามารถบริโภคได้โดยตรง ได้แก่ การใช้เครื่องและครกตำข้าว การรู้จักประยุกต์เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้แปรรูปผลิตผลเพื่อชะลอการนำเข้าตลาด

สุรเชษฐ์ จิตวิบูล (2542) ได้แบ่งประเภทและลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้

1) ภูมิปัญญาเกี่ยวกับระบบการผลิตหรือการประกอบอาชีพซึ่งมีลักษณะการประกอบอาชีพแบบ พุทธเกษตรกรรมหรือการประกอบอาชีพที่มีลักษณะจัดความสมดุลสอดคล้องกับธรรมชาติ มุ่งการ พึ่งพาตนเองเป็นกระแสหลักมากกว่าการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก ได้แก่ การทำสวนเกษตร การทำเกษตรผสมผสานและการทำเกษตรธรรมชาติ 2) ภูมิปัญญาเกี่ยวกับระบบสังคมหรือการจัด ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ซึ่ง ได้แก่ ความเชื่อ คำสอน ค่านิยม ประเพณีที่แสดงออกใน แบบแผนการดำเนินชีวิต และ 3) ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการจัดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การรักษาป่าไม้ชุมชน การรักษาโรคด้วยสมุนไพร

2.3 ว่าวควายจังหวัดสตูล

2.3.1 ประวัติและความเป็นมาของว่าวไทย

ในรัชกาลสมเด็จพระเทพราชา ว่าวมิได้ใช้เฉพาะเพื่อความสนุกเท่านั้น แต่มี การใช้ว่าวในการสงคราม คือตอนที่พระยาบรมราช (สังข์) เจ้าเมืองนครราชสีมาเป็นกบฏ พระเทพราชา สั่งกองทัพไปปราบเมืองไม่สำเร็จ ในครั้งที่ 2 แม่ทัพอยุธยาคิดเผาเมืองอุบายหนึ่งนั้น ใช้หม้อดิน บรรจุน้ำคำผูกสายป่านว่าวจุฬา ไปถึงหม้อดินคำระเบิดตกไปไหม้บ้านเมืองจากประวัติศาสตร์ ตอนนี้นำมาใช้เป็นชื่อ ว่าวจุฬาเป็นครั้งแรก สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ การเล่นว่าวยังคงเป็นการละเล่น และกีฬา ที่นิยม โดยเฉพาะราชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสนับสนุนกีฬาเล่นว่าว มีการประกวดและแข่งขันว่าวจุฬา และว่าวปักเป้า โดยมีกติกาการแข่งขันเป็น ลายลักษณ์อักษร เพื่อให้การแข่งขันยุติธรรมและสนุกสนาน สถานที่เล่นว่าวในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เป็นที่ยุติกัน ตีมาตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์จนถึงปัจจุบัน คือท้องสนามหลวง ส่วนในต่างจังหวัดก็นิยมเล่นตามที่ โลงกว้าง หรือท้องนาทั่วไป ซึ่งไม่มีต้นไม้มันที่ขัดขวางในการเล่นและสะดวกต่อการเล่น

สมัยกรุงสุโขทัย มีเอกสารที่กล่าวไว้ในพงศาวดารเหนือว่า “พระร่วงเจ้าทรง เล่นว่าวอย่างไม่ถือพระองค์ว่า เป็นท้าวเป็นพระยา” และ กล่าวถึงว่าวหง่าว (มีเสียงดัง) ในสมัยนั้น และในหนังสือตำหรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์ (นางนพมาศ) กล่าวถึงเดือนยี่ พระจันทร์โคจรอยู่ในกลุ่ม ดาวปูษะ (ดาวปูษะฝ้ายหรือดาวรวงผึ้ง) กระจุกดาวเปิดในราศีกรกฎไว้ว่า “เดือนยี่ถึงการพระรา เถลิง พระกินเลี้ยงเป็นนักขัตฤกษ์ หมუნางในก็ได้ดูซุซซกว่าวหง่าว ฟังสำเนียงเสียงว่าวร้องเสนาะลั่นฟ้า ไปทั้งทิวาราตรี”

สมัยกรุงศรีอยุธยา การเล่นว่าวมีปรากฏในจดหมายเหตุของลาอูแบร์ราชทูต ฝรั่งเศส ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช กล่าวไว้ว่า “ว่าวของพระเจ้ากรุงสยามปรากฏในท้องฟ้า ทุกคืนตลอดระยะเวลา 2 เดือนในฤดูหนาว” และยังคงกล่าวไว้ว่า “ว่าเป็นกีฬาที่เล่นอยู่ทั่วไปในหมู่ชาว ยาม” ในกรุงศรีอยุธยามีการเล่นว่าวกันมากถึงกับมีกฎหมายห้ามมิให้ประชาชน เล่นว่าวทับ

พระราชวัง ที่เมืองละโว้ (ลพบุรี) ในเวลากลางคืนรอบพระราชนิเวศน์ว่าวต่างๆลอยอยู่ ว่าวนี้ติด โคม ส่องสว่าง และลูกกระพรวนส่งเสียงดังกรู๊งกริ้ง

2.3.2 องค์ประกอบของว่าวที่จะลอยอยู่ในอากาศได้คือ

- 1) กระแสลมที่เคลื่อนที่ขนานกับผิวโลกทางใดทางหนึ่งอย่างสม่ำเสมอ
- 2) พื้นที่ให้กำลังยกหรือแรงยก ได้แก่พื้นที่ของตัวว่าว
- 3) อุปกรณ์บังคับ ได้แก่เชือกหรือด้ายรั้งว่าวและสายซุงซึ่งทำหน้าที่ปรับมุมปะทะของอากาศกับพื้นที่ของตัวว่าว ทำให้เกิดแรงยกและแรงดัน

4) แรงที่กระทำกับตัวว่าวมี 4 แรง คือ

4.1) แรงขับ คือ การที่คนดึงสายว่าวสวนทางกับแรงลม (ทำหน้าที่คล้ายกับแรงขับของเครื่องยนต์อากาศยาน)

4.2) แรงต้าน คือ แรงที่มีทิศทางเดียวกับกระแสลม

4.3) แรงยก คือ แรงที่ทำให้ว่าวลอยขึ้นไปในอากาศได้ ซึ่งจะมีแรงโน้มถ่วงของโลกในขณะที่ว่าวเคลื่อนที่สวนทางลม และตัวว่าวทำมุมเงย ทำให้เกิดมุมปะทะกับพื้นที่ตัวว่าว ทำให้เกิดเสียด้านบน (หลังว่าว) โหลรี ทว่าด้านหลังว่าว ความกดดันอากาศจึงลดลง ทำให้เกิดแรงยกขึ้น ในขณะที่เดียวกัน ถัดด้านหลัง (ใต้ว่าว) เคลื่อนที่ชี้ยกว่า ทำให้เกิดความกดดันสูง จึงพยายามปรับตัวให้มีความดันเท่ากับด้านบนจึงดันว่าวให้ลอยขึ้นด้านบน

4.4) แรงถ่วง (น้ำหนักของว่าว) น้อยกว่าแรงยก และแรงขับ(ลม) ต้องมีความเร็วมากพอที่จะชนะแรงต้าน ซึ่งมีทิศทางเดียวกับกระแสลมการทำว่าว ถือเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เพราะต้องรู้จักคัดเลือกสรรหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมในการทำ เช่น ไม้ต้องตรง มีน้ำหนักเบา มีความเหนียวทนทาน วัสดุประกอบอื่นๆ เช่น กระดาษ พลาสติก ผ้า หรือด้าย ต้องใช้ให้เหมาะสม การทำอุปกรณ์ต่าง ๆ ดังละเอียดประณีตมีเทคนิคเฉพาะตัว สัดส่วนของโครงว่าวแต่ละชนิดมีกำหนดเฉพาะ ต้องมีทักษะในการทำ การเล่นต้องรู้จักภาวะของสภาพพื้นที่ภูมิอากาศและกาลเวลา

5) ศิลปะ ศิลปะกับว่าว ถือเป็นของคู่กัน ว่าวบางชนิดผู้ทำจะวาดรูประบายสีกันอย่างสวยงาม เป็นเป็นลายไทยหรือลวดลายต่างๆ การติดกระดาษสีเป็นสัญลักษณ์ต่างๆ การประดับตกแต่งส่วนประกอบ เช่น พู่ ปีก พู่หาง ทำให้เกิดความสวยงาม พลั้วไหวเมื่อลมต้องลม การออกแบบรูปร่างของว่าวจะต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ควบคู่วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาติ เราจึงควรอนุรักษ์และส่งเสริมให้คงอยู่กับสังคมไทยตลอดไป

2.3.3 ประเภทของว้าว ปัจจุบันว้าวแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

1) ว้าวแฝง คือว้าวที่ไม่มีความหนา มีแต่ส่วนกว้าง และส่วนยาว ตัวอย่าง ว้าวจุฬา ปักเป้า อีลุ่ม หรือว้าวรูปสัตว์ ต่างๆ

2) ว้าวภาพ คือว้าวที่ประดิษฐ์ให้มีลักษณะพิเศษเพื่อแสดงแนวคิด ฝีมือในการประดิษฐ์ แบ่งเป็นประเภทตลกขบขัน ว้าวแฝงเท่านั้นที่นิยมนำมาคว่ำหรือแข่งขันกัน ส่วนว้าวภาพจะทำสำหรับชักจูงอุดหนุนว่ามากกว่าและนิยมชักให้ล่อนิงอยู่ในอากาศให้คนชม

ว้าวทั้งสองประเภทดังกล่าวมีลักษณะ 2 ประการ คือ

1) ว้าวสมดุล เป็น ว้าวที่มีลักษณะสมดุลในตัว ไม่ต้องมีพู่

2) ว้าวถ่วงดุล เป็นว้าวที่มีลักษณะไม่สมดุลของโครงสร้าง ต้องมีส่วนประกอบอื่น เช่น พู่หรือหางจึงจะขึ้นได้ เช่น ว้าวแอม (ว้าวแอม) ว้าว ว้าวปักเป้า เป็นต้น

กรณีว้าวสมดุลถ้าสร้างไม่ได้สัดส่วนต้องใช้หางหรือพู่ถ่วงกลายเป็นว้าวถ่วงดุล ไปว้าวแฝง เป็นว้าวที่ได้รับความนิยมมาเล่นเพราะทำง่ายไม่มีโครงสร้างที่ยากซับซ้อน

2.3.4 ว้าวประจำภาคของประเทศไทย

ถ้าจะกล่าวถึงเอกลักษณ์ของการทำว้าวในแต่ละภาคของประเทศไทยแล้วก็ไม่ต่างกันมากนัก ซึ่งขึ้นอยู่กับความนิยมของผู้เล่นและก็ขึ้นอยู่กับผู้เล่นด้วย ถ้าเป็นผู้ใหญ่ก็จะทำยากขึ้นมาหน่อย ว้าวไทยในแต่ละภาคของประเทศไทย แยกได้ดังนี้

ภาคกลาง ว้าวที่เล่นกันมีรูปแบบต่าง ๆ เป็นจำนวนมากทั้งที่เป็นแบบดั้งเดิม คือว้าวจุฬา ว้าวปักเป้า ว้าวตุ้ยตุ้ย ว้าวหาง ว้าวอีแพรด ว้าวอีลุ่มส่วนรูปแบบใหม่ที่รับมาจากต่างประเทศ เช่น ว้าวงู ว้าวนกยูง ว้าวปลา ว้าวคน ว้าวผีเสื้อ

ภาคเหนือ ลักษณะของว้าวไทยภาคเหนือ แต่เดิมมีรูปแบบที่ทำขึ้นอย่างง่าย ๆ โดยมีโครงทำจากไม้ไผ่ นำมาไขว้กันมีแกนกลางอันหนึ่ง และอีกอันหนึ่งโค้งทำเป็นปีกกว่า จะไม่ใช้เชือกช่วยในการทำโครงก่อน ใช้กระดาษหุ้มโครงไม้เลยทีเดียว รูปร่างของว้าวก็คล้าย ๆ กับว้าวปักเป้าของภาคกลาง แต่ไม่มีหางและพู่และมีชนิดเดียว ไม่มีหลายประเภทเหมือนภาคกลาง ลักษณะของว้าวเปลี่ยนลงไปตามสมัยนิยม โดยหาซื้อว้าวตามท้องตลาด ซึ่งเป็นว้าวรูปแบบใหม่ ๆ คือ รูปสัตว์ชนิดต่าง ๆ เช่น ว้าวงู

ภาคตะวันออก ว้าวที่รูปแบบดั้งเดิม และรูปแบบที่เหมือนกับภาคอื่น ๆ ได้แก่ ว้าวอีลุ่ม ว้าวหาง ว้าวหัวแตก ว้าวตุ้ยตุ้ย ว้าวกระดาษ และว้าวใบมะกอกส่วนว้าวรูปแบบจากต่างประเทศไม่เป็นที่นิยมในภาคนี้

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชาชนส่วนมากนิยมเล่นว้าวพื้นเมืองกัน และว้าวที่เป็นที่นิยมมากที่สุดคือ ว้าวหาง หรือว้าวตุ้ยตุ้ย รองลงไปได้แก่ว้าวอีลุ่ม (หรือว้าวอีลุ่ม) ว้าว

ปลาโทดโทงและว่าวประทุน บางครั้งมีการแข่งขัน ในงานบุญ เช่น บุญข้าวใหญ่ การแข่งขันว่าวนี้ ตัดสินได้หลายอย่างเช่น ว่าวสวย ว่าวที่ขึ้นได้สูงที่สุดหรือว่าวที่มีเสียงดังเพราะที่สุด ซึ่งจังหวัด อุบลราชธานีจัดการแข่งขันว่าวเป็นกีฬาพื้นเมืองของจังหวัด

ภาคใต้ ในภาคใต้มีว่าวเล่นกันจำนวนมาก โดยเฉพาะในเขตจังหวัด สงขลา มีว่าวที่มีรูปแบบต่างๆ เช่น ว่าวนก ว่าวนกปีก آهن ว่าวนกยูง ว่าวปลาเห ว่าวกลาย ว่าวใบ ยาง และว่าวปากระป๋อง หรือว่าวกระดาศ เป็นต้น ในเขตจังหวัดที่อยู่ใต้ลงไปนั้น ชาวนิยม เล่นว่าววงเดือนอย่างเดือน ว่าวที่มีรูปแบบอื่น ๆ ไม่นิยมประดิษฐ์กัน และที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งของ ภาคใต้อีกคือ มักนิยมติดแอกหรือที่เรียกกันว่าสะนู หรือธนู ไว้ที่ส่วนหัวของว่าว

2.3.5 ว่าวประจำจังหวัดสตูล

การเรียนรู้ร่วมกันตามวิถีของธรรมชาติทำให้การนำว่าวมาใช้ประโยชน์ ในการสร้างความบันเทิงพัฒนารูปแบบเรื่อยมาทั้งในประเทศไทยรวมทั้งว่าวจากนานาชาติ จนเริ่มมี การแข่งขัน คนต่างชาติภาษาต่างภูมิประเทศ จึงมีโอกาสดพบเห็นว่ารูปร่างแปลกและแตกต่าง นั้น รวมถึงว่าวควายที่เป็นเสมือนสัญลักษณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของสตูล ลักษณะของว่าวควาย ช่วง ล่างเป็นรูปทรงเขาโค้ง ขนนกข้างประมาณหนึ่งเมตรนิยมใช้สีขมเป็นตัวว่าว อาจแต่งแต้มสีข้าง เล็กน้อยมีแอกรับลมเกิดเป็นเสียงขณะล่องลม ทั้งรูปสัญลักษณ์ภายนอกที่เปล่งประกายประอบกับเสียงที่ เกิดขึ้นเมื่อตีลมบน ได้กลายเป็นมนต์เสน่ห์ที่สามารถนำกฎทางธรรมชาติมาผสานกับแนวคิดของ คนและกลายเป็นกิจกรรมยามว่างที่ไม่ว่าใครก็ต่างสนใจ

ว่าวควายเปรียบเหมือนว่าวคู่หูของภาคใต้ ตอนบนมีปีกโค้ง เช่นเดียวกับ ว่าวคู่หู แต่ตอนล่างทำโครงรูปร่างเหมือนหัวควายมีเขายาวโค้งรับกับปีกบน ส่วนหัวติดแอก เพื่อให้เกิดเสียงดังคล้ายเสียงร้องของควายขณะเมื่อว่าวถูกชักขึ้นสู่ท้องฟ้า ว่าวควายจัด ได้ว่าเป็น เอกลักษณ์ของว่าวภาคใต้ประเภทหนึ่งที่มีเหมือนกับว่าวของภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะจังหวัดสตูลซึ่ง เริ่มทำว่าวควายเป็นแห่งแรก และนำไปใช้ในการแข่งขันประเภทมีเสียงดังกังวาน แต่ละปีมีว่าว ควายเข้าร่วมการแข่งขันจำนวนถึง 300 ตัว เป็นการแข่งขันชิงถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และเป็นประเพณีที่มีมาจนถึงปัจจุบัน

2.3.6 การทำว่าวจากภูมิปัญญาของคนไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน

ภูมิปัญญาคนไทยในการทำว่าวจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ได้มีการปรับเปลี่ยน วิธีการและวัสดุให้เป็นไปตามกาลเวลาแต่ยังคงแนวคิดเดิมอยู่ ซึ่งมีอยู่ 5 ประเภท

1) การทำว้าวจากวัสดุธรรมชาติ ใช้ใบตองตึงเป็นวัสดุในการทำตัวว้าว ใบตองตึงไม่ใช่ใบกล้วยเป็นใบไม้ทางภาคอีสานในอดีตใช้ห่ออาหาร ลักษณะเป็นใบใหญ่ๆ นำมาตากแห้งหรือใบไม้อื่นๆ เช่น ใบกระบอก ใบยางแดง ใบมะม่วงหิมพานต์ หรือใบไม้ต่างๆ ที่มีขนาดใหญ่ใช้ในการทำว้าวลักษณะง่าย นำใบไม้มาต่อเชือกติดทาง ซึ่งเด็ดๆ ในชนบทภาคต่าง ๆ นิยมนำมาทำเล่นเรียกว่า ว้าวใบไม้

2) การทำว้าวจากกระดาษธรรมดาหรือกระดาษทำว้าวขึ้นตอนวิธีการทำเริ่มจากมีแบบแผนมากขึ้นวิธีการทำตัดกระดาษทำว้าวตามแบบ ตัดกระดาษทำว้าวเข้ากับโครงง้าว ทำจากไม้ไผ่ ผูกขึงต่อเชือกต่อหางหรือมีหางก็ได้ การทำว้าวประเภทนี้จะมีการทำแบบ การขึ้นโครง การวัดตัดที่มีสัดส่วนสมดุลย์ เช่น ว้าวประทุน หรือว้าวกระป๋องฉีก ว้าวปลา ว้าวปลาปักแอน

3) การทำว้าวมีลักษณะซับซ้อนมากกว่าประเภทที่ 2 ดัดอุปกรณ์เสริมทำให้เกิดเสียงขณะ ที่ นำว้าวขึ้นสู่ท้องฟ้าเรียกว่า แอ๊กหรือสะนูหรือธนู มีลักษณะทำจากไม้ไผ่ ทรงกระบอกส่วนกลางลวงนำมาติดเข้ากับโครงง้าวบริเวณส่วนหัวของว้าว เมื่อว้าวกบินลมบนท้องฟ้าจะมีเสียงดังแอ๊ก ๆ เสียงจะขบหรือสั้น ดัง หรือค่อยขึ้นอยู่กับเทคนิคการทำแอ๊ก เช่น ว้าวควาย ว้าวนกเป็ดหนอง ว้าวนกเป็ดแอน ว้าววงเดือน หรือที่ประเทศมาเลเซียเรียกว่า ว้าวรูรันนูแล

4) การทำว้าวในลักษณะแฝงความเชื่อเครื่องรางของขลังการทำว้าวรูปผี และการเล่นว้าวผี มีลักษณะไม่แตกต่างกับการเล่นว้าวชนิดอื่นๆ แต่แฝงด้วยความเชื่อ เมื่อชักว้าวขึ้นท้องฟ้าปลิวขาด ตกบนหลังคาบ้านหรือบริเวณบ้านใคร บ้านนั้นต้องมีการนิมนต์พระมาสวดหรือทำบุญให้ครบ 7 วัน มิฉะนั้น จะถือว่าโชคร้ายหรือจะมีเรื่องไม่ดีเข้ามาสู่บ้าน ลักษณะของว้าวผี ส่วนหัวเป็นหน้าผีแลบลิ้นยาวๆ พุงโตเหมือนหนังตะลุง มีแขนมีขา จะคู่ว่าเป็นผีตัวผู้หรือผีตัวเมีย ให้สังเกตที่อวัยวะเพศ มีผ้าสีแดงเรียกว่าตะปั้งปิดบริเวณอวัยวะเพศ เอกลักษณะของว้าวทำให้คนพบเห็นน่ากลัว และติดแอ๊กเพื่อทำให้เกิดเสียงดังขึ้นเวลาชักอยู่บนท้องฟ้า

5) การทำว้าวมีการออกแบบตกแต่งพิเศษทำให้สวยงามมีรูปร่างแปลก ๆ เช่น ว้าวแมงปอ ว้าวงู หรือว้าวประดิษฐ์อื่นๆ เช่น ว้าวสิงห์ของบริษัทบุญรอด ว้าวประเภทสวยงามทุกชนิด

2.4 แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย

2.4.1 การค้นคว้าวิจัย ควรศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาของไทยในด้านต่างๆ ของท้องถิ่น จังหวัด ภูมิภาค และประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งภูมิปัญญาที่เป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่น มุ่งศึกษาให้รู้ความเป็นมาในอดีต และสภาพการณ์ในปัจจุบัน

2.4.2 การอนุรักษ์โดยการปลูกจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าแก่นสารและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆ สร้างจิตสำนึกของความเป็นคนท้องถิ่นนั้นๆ ที่จะต้องร่วมกันอนุรักษ์ภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น รวมทั้งสนับสนุนให้มีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นหรือพิพิธภัณฑ์ชุมชนขึ้น เพื่อแสดงสภาพชีวิตและความเป็นมาของชุมชน อันจะสร้างความรู้และความภูมิใจในชุมชนท้องถิ่นด้วย

2.4.3 การฟื้นฟู โดยการเลือกสรรภูมิปัญญาที่กำลังสูญหาย หรือที่สูญหายไปแล้ว มาทำให้มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น โดยเฉพาะพื้นฐานทางจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยม

2.4.4 การพัฒนา ควรริเริ่มสร้างสรรค์และปรับปรุงภูมิปัญญาให้เหมาะสมกับยุคสมัยและเกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยใช้ภูมิปัญญาเป็นพื้นฐาน ในการรวมกลุ่มการพัฒนาอาชีพควรนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีมาช่วยเพื่อต่อยอดใช้ในการผลิต การตลาด และการบริหาร ตลอดจนการป้องกันและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.4.5 การถ่ายทอด โดยการนำภูมิปัญญาที่ผ่านมามาเลือกสรรกลั่นกรองด้วยเหตุผลและผลอย่างรอบคอบและรอบคี่น แล้วไปถ่ายทอดให้คนในสังคมได้รับรู้ เกิดความเข้าใจ ตระหนักในคุณค่า คุณประโยชน์และปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม โดยผ่านสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่างๆ

2.4.6 ส่งเสริมกิจกรรม โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายการสืบสาน และพัฒนาภูมิปัญญาของชุมชนต่างๆ เพื่อจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

2.4.7 การเผยแพร่แลกเปลี่ยน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอย่างกว้างขวาง โดยให้มีการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่างๆ ด้วยสื่อและวิธีการต่างๆ อย่างกว้างขวาง รวมทั้งกับประเทศอื่นๆ ทั่วโลก

2.4.8 การเสริมสร้างปราชญ์ท้องถิ่น โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา ศักยภาพของชาวบ้าน ผู้ดำเนินงานให้มีโอกาสแสดงศักยภาพด้านภูมิปัญญา ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ มีการยกย่องประกาศเกียรติคุณในลักษณะต่างๆ

การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูลจึงมีแนวทางการอนุรักษ์ โดยการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล การอนุรักษ์โดยการปลูกจิตสำนึก การฟื้นฟู การพัฒนา การถ่ายทอด ส่งเสริมกิจกรรม การเผยแพร่แลกเปลี่ยน และการเสริมสร้างปราชญ์ท้องถิ่น

2.5 นโยบายไทยแลนด์ 4.0

ไทยแลนด์ 4.0 หรือ ประเทศไทย 4.0 โมเดลใหม่ของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ประเทศไทยที่มุ่งปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy) เพื่อก้าวข้ามกับดักประเทศรายได้ปานกลาง เมื่อบริบททางเศรษฐกิจเกิดการเปลี่ยนแปลง ทำให้ผู้ประกอบการ โดยเฉพาะผู้ประกอบการ ในภาคอุตสาหกรรมการผลิตต้องปรับตัว เพื่อให้ธุรกิจอุตสาหกรรมสามารถเติบโตท่ามกลางบริบทใหม่ทางเศรษฐกิจได้อย่างเข้มแข็ง และยั่งยืน สำหรับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อก้าวสู่การเป็น ‘ไทยแลนด์ 4.0’ นั้น จะต้องเปลี่ยนจากความสำเร็จเชิงเปรียบเทียบของประเทศที่มีอยู่ 2 ด้าน คือ ความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายเชิงวัฒนธรรมไปสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขัน ขณะเดียวกันยังต้องเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม มุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่า (Value Added) ไปสู่การสร้างมูลค่า (High Value) หรือการสร้างผลิตภาพ (Productivity) นั่นเอง

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนโครงสร้างเศรษฐกิจแบบใหม่ดังกล่าว ต้องเติมเต็มด้วย วิทยาการความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนา โดยมุ่งเน้น 5 กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ (Food, Agriculture & Bio-Tech)

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ (Health, Wellness & Bio-Med)

กลุ่มที่ 3 กลุ่มเครื่องมืออุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกล ที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม (Smart Devices, Robotics & Mechatronics)

กลุ่มที่ 4 กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อการทำงานของอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์ และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว (Digital, Internet of Things, Artificial Intelligence & Embedded Technology)

กลุ่มที่ 5 กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง (Creative, Culture & High Value Services)

โดยทั้ง 5 กลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมายนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ ‘10 อุตสาหกรรมแห่งอนาคต’ หรือ S-Curve และ New S-Curve “ประเทศไทย 4.0” เป็นความมุ่งมั่นของนายกรัฐมนตรี ที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ ไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยมีฐานคิดหลัก คือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” .เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การ

ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมและเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้นดังนั้น“ประเทศไทย4.0”จึงควรมีการเปลี่ยนวิธีการทำที่มีลักษณะสำคัญ คือ เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบัน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) โดยเกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้น และเป็นเกษตรกรแบบเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur)เปลี่ยนจาก Traditional SMEsหรือSMEsที่มีอยู่และรัฐต้องให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไปสู่การเป็น Smart Enterprisesและ Startupsบริษัทเกิดใหม่ที่มีศักยภาพสูง เปลี่ยนจากTraditional Servicesซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่ High Value Servicesและเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูง

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจและภาคธุรกิจอุตสาหกรรม ภายใต้ โมเดล ‘ไทยแลนด์ 4.0’ นั้น จะต้องเริ่มจากสร้างความเข้มแข็งจากภายใน คือ การยกระดับนวัตกรรม เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้ประกอบการ ชุมชน และเครือข่ายในทุกภาคส่วนของประเทศ เมื่อโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศเข้มแข็งแล้ว สิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไป คือ การเชื่อมโยงกับภายนอก ทั้งในรูปแบบภูมิภาค เช่น กลุ่มประเทศอาเซียน และการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกต่อไป ทั้งนี้ เป้าหมายการขับเคลื่อน ‘ไทยแลนด์ 4.0’ คือ การก้าวไปสู่การเป็น ‘ประเทศที่มีรายได้สูง’ ด้วยนวัตกรรมที่มีกรรมสิทธิ์ เทคโนโลยีขั้นสูง ประสิทธิภาพสูงซึ่งหากประเทศไทยสามารถขับเคลื่อนไปได้จริง จะทำให้ภาพรวมเศรษฐกิจไทยหลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และสามารถลดการพึ่งพาต่างชาติ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำต่างๆ เป็นการสร้างความสมดุลทางเศรษฐกิจและสังคมให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ได้อย่างแท้จริง

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อารีรัตน์ พุฒิรุ่งโรจน์ ศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาว่าวไทยพบว่า ภูมิปัญญาว่าวไทยประกอบด้วยความรู้ทางด้านศาสตร์และศิลป์ซึ่งแฝงด้วยคุณค่าหลากหลายด้านอันส่งผลต่อการดำเนินชีวิตแต่ด้วยท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ภูมิปัญญาว่าวไทยถูกลดบทบาทลงกลายเป็นภูมิปัญญาที่ขาดผู้สืบทอด การถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่นจึงขาดหายไป ขาดการได้รับความสนใจจากหน่วยงานและบุคคลเป็นผลให้การดำเนินงานการอนุรักษ์ภูมิปัญญาว่าวไทยจึงควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและสถานศึกษาโดยการจัดเก็บรวบรวมความรู้เรื่องว่าวมีการนำเสนอในรูปแบบต่างๆไม่ว่าจะเป็นหนังสือ สื่อการเรียนการสอนจัดตั้งให้มีการดำเนินงานร่วมกันในรูปแบบขององค์กรจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาของชุมชนเพื่อให้เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์ร่วมกัน มีการบูรณาการเสริมสร้างหลักสูตรการเรียนรู้อุภูมิปัญญาว่าวไทยในระบบการศึกษา

สนับสนุนการสร้างครุภูมิปัญญาด้านวัฒนธรรมไทยให้เพิ่มมากขึ้นอีกทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์ การจัดงานการเล่นว้าวและเรื่องการจัดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนเพื่อยกระดับภูมิปัญญาว่าไทยให้ เป็นกีฬาสากลและเป็นวัฒนธรรมโลก

นิศารัตน์ หวานชะเอม (2552) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงเรียนทวิศ ภิเศก 2 กรณี ศิลปะว่าวไทย พบว่า 1. ความคิดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทวิศภิเศก 2 ต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น : กรณีศิลปะว่าวไทย โดยรวม และรายด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการสอนสื่ออุปกรณ์การสอนการวัดและประเมินผลและด้านการสื่อท้องถิ่น อยู่ใน ระดับมาก 2. การเทียบความคิดเห็นต่อการเรียนการสอน โรงเรียนทวิศภิเศก 2: กรณีศิลปะว่าวไทย ของนักเรียนตอนต้นพบว่า 2.1 นักเรียนชายและหญิง มีความคิดต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอด ภูมิปัญญาท้องถิ่น: กรณีศิลปะว่าวไทย ไม่แตกต่างกัน 2.2 นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีความ คิดเห็นต่อการเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงเรียนทวิศภิเศก 2: กรณีศิลปะว่าว ไทย โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามพบว่านักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การเรียนการสอนเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านหลักสูตรและการสอนและการวัดและ ประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Liao Xuemei (2557) ศึกษาเรื่องวัฒนธรรมการเล่นว่าวไทยจีนภูมิหลังการพัฒนา พบว่า ประเทศไทยกับประเทศจีนมีประวัติการเล่นว่าวมายาวนาน ตามบันทึกเก่าแก่ของจีน เชื่อกัน ว่าประเทศจีนเป็นประเทศแรกที่ประดิษฐ์ว่าว มีต้นกำเนิดในสมัยชุนชิว (770-256 ปี ก่อน คริสต์ศักราช) นับถึงวันนี้ว่าจีนมีความเป็นมายาวนานกว่า 2,000 ปี หลังจากนั้นมาก็ได้รับความ นิยมอย่างสูง การเล่นว่าว จึงได้แพร่ขยายไปประเทศอื่นๆ ตามเส้นทางการค้าขาย รวมทั้งไทยที่ ตั้งอยู่ในทวีปเอเชีย นอกจากนี้ สภาพภูมิศาสตร์ทางตอนใต้ของจีนยังมีภูมิอากาศที่คล้ายกับไทยคือ มีท้องฟ้าแจ่มใสมีสายลมพัดแรงเหมาะสมต่อการเล่นว่าวเป็นอย่างมาก ทำให้มีการเล่นว่าวด้วย วัสดุประสงค์หลายด้าน คือ เพื่อใช้ในการทำสงคราม การเลี้ยงหาย การแก้บน การสื่อสาร และการ แข่งขันเพื่อความสนุกสนานเป็นการออกกำลังกายในโล่งแจ้ง ที่มีอากาศแจ่มใส มีผลทำให้การผลิต ว่าวเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ และยังเป็นการแข่งขันที่ทำให้คนในสังคมมีความสามัคคีกัน ปัจจุบัน ว่าวยังถูกนำมาใช้ในวงการธุรกิจการค้า โดยทำเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความรวดเร็ว

นภพิลาป เสาอนันต์ (2547) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบ โครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการประดิษฐ์ว่าว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า แผนการเรียนรู้แบบ โครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการประดิษฐ์ ว่าว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 83.46/87.52 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีค่าดัชนีประสิทธิผล ของการเรียนรู้แบบ โครงงานกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ ว่าว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่ากับ 0.6724 หมายความว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 67.24 และ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้านแผนการเรียนรู้แบบ โครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การ งานอาชีพเทคโนโลยี เรื่องการประดิษฐ์ว่าว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมาก โดยสรุป แผนการเรียนรู้แบบ โครงงานกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการประดิษฐ์ ว่าว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแผนการเรียนรู้ที่สามารถเสริมสร้างให้นักเรียนทักษะในการ รวบรวมข้อมูล ทำงานได้อย่างมีขั้นตอน เป็นระบบ และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

บทที่ 3

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล และเพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method) มีการดำเนินการศึกษาเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 สามารถจำแนกประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ได้ดังต่อไปนี้

3.1.1 การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทำการเลือกโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง

1) ตัวแทนผู้ได้รับรางวัลงานว่าวประเพณีจังหวัดสตูล ปีพุทธศักราช 2559 จำนวน 15 คน

2) ตัวแทนเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการจัดงานว่าวประเพณีจังหวัดสตูลตามคำสั่งจังหวัดสตูล จำนวน 5 คน

3) ตัวแทนสมาชิกชมรมว่าวจังหวัดสตูลจำนวน 10 คน

3.1.2 การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล กลุ่มตัวอย่างได้จากตัวแทนนักท่องเที่ยวจังหวัดสตูล จำนวน 400 คน คำนวณขนาดตัวอย่างใช้สูตร Yamane (1997) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้จากการสุ่มแบบบังเอิญ

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2} = \frac{642,655}{1 + 642,655(0.05)^2} = 399.99$$

เมื่อ

e หมายถึง ความคาดเคลื่อนของการเลือกตัวอย่าง

N หมายถึง ขนาดของประชากร

n หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3.1.3 พัฒนาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ทำการเลือกโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง

1) ตัวแทนผู้ได้รับรางวัลงานว่าวประเพณีจังหวัดสตูล ปีพุทธศักราช 2559 จำนวน 5 คน

2) ตัวแทนเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการจัดงานว่าวประเพณีจังหวัดสตูลตามคำสั่งจังหวัดสตูล จำนวน 3 คน

3) ตัวแทนสมาชิกชมรมว่าวจังหวัดสตูลจำนวน 4 คน

4) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ด้านว่าว และด้านวัฒนธรรม จำนวน 3 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 สามารถจำแนกเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังต่อไปนี้

3.2.1 การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควายจังหวัดสตูลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ใช้แบบสัมภาษณ์โดยมีประเด็นคำถามในการค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับความคิด ความรู้ ความเชื่อ ความสามารถ ความฉลาดไหวพริบ มีค่านิยมเป็นที่น่ายกย่อง ของภูมิปัญญาการทำว้าวควายในจังหวัดสตูล ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาแบบสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาแนวทางการพัฒนาแบบสัมภาษณ์ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2) ร่างแบบสัมภาษณ์โดยมีประเด็นความคิด ความรู้ ความเชื่อ ความสามารถ ความฉลาดไหวพริบ มีค่านิยมเป็นที่น่ายกย่อง ของภูมิปัญญาการทำว้าวควายในจังหวัดสตูล

3) นำเสนอผู้เชี่ยวชาญและประแก้ตามคำแนะนำ

4) พัฒนาแบบสัมภาษณ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.2 การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมการทำว่าวควายในจังหวัดสตูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ศึกษาแนวทางการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และเป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2) กำหนดหัวข้อที่ต้องการสอบถาม โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะของข้อคำถามที่ต้องการสอบถามไว้ 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ความต้องการและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ได้กำหนดระดับคะแนนของความถี่และพฤติกรรมนักท่องเที่ยว โดยใช้แบบวัดเจตคติ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ดังนี้
ระดับ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง พึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

โดยเกณฑ์การยอมรับคุณภาพของแบบสอบถามความต้องการแลพฤติกรรมนักท่องเที่ยวมีต่อการท่องเที่ยว พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของข้อคำถามแต่ละข้อ หากข้อใดได้ค่าเฉลี่ย “ดี” ถึง “ดีมาก” จึงจะยอมรับนอกจากนั้นค่าเฉลี่ยรวมต้องไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ “ดี” ซึ่งกำหนดค่าเฉลี่ยดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

3) ร่างแบบสอบถามและนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาของแบบสอบถาม ที่ต้องการวัด โดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาลงความเห็นและให้คะแนนและแปลความหมาย ดังนี้

+1 หมายถึง สำหรับข้อคำถามที่เห็นว่าเหมาะสม

0 หมายถึง สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจ

-1 หมายถึง สำหรับข้อคำถามที่เห็นว่าไม่เหมาะสม ควรปรับปรุง

นำคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของ ข้อคำถามกับเนื้อหาโดยใช้สูตร IOC สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา คือ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเป็นข้อคำถามที่ใช้ได้ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ลงมา เป็นข้อคำถามที่ต้องปรับปรุง หรือตัดออก (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540)

4) ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5) สร้างเป็นแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อนำไปทดลองใช้ (Try Out) ในการ สอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการศึกษา

6) สร้างแบบสอบถามเพื่อนำไปใช้สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจริง

3.2.3 พัฒนาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ันโยบายไทยแลนด์ 4.0 ใช้แบบสัมภาษณ์ ในการ สันทนากลุ่มย่อย โดยมีประเด็นคำถามในการสนทนาเกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทางการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภายใต้ฐานภูมิปัญญาการทำว้าวควายจังหวัดสตูล ซึ่งมีแนว ทางการพัฒนาแบบสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาแนวทางการพัฒนาแบบสัมภาษณ์ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็น แนวทางในการกำหนดข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2) ร่างแบบสัมภาษณ์โดยมีประเด็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทางการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภายใต้ฐานภูมิปัญญาการทำว้าวควายจังหวัดสตูล

3) นำเสนอผู้เชี่ยวชาญและประแก้ตามคำแนะนำ

4) พัฒนาแบบสัมภาษณ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 การรวบรวมข้อมูล

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ันนโยบายไทยแลนด์ 4.0 สามารถจำแนกการรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังต่อไปนี้

3.3.1 การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นการท่องเที่ยวว่าวควายจังหวัดสตูลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมจำนวน 30 คน ประกอบด้วย 1) ตัวแทนผู้ได้รับรางวัลงานว่าวประเพณีจังหวัดสตูล ปีพุทธศักราช 2559 จำนวน 15 คน 2) ตัวแทนเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการจัดงานว่าวประเพณีจังหวัดสตูลตามคำสั่งจังหวัดสตูล จำนวน 5 คน 3) ตัวแทนสมาชิกชมรมว่าวจังหวัดสตูลจำนวน 10 คน โดยทำการเลือกโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง และมีประเด็นคำถามในการจัดการความรู้เกี่ยวกับ ความคิด ความรู้ ความเชื่อ ความสามารถ ความฉลาด ไหวพริบ มีค่านิยมเป็นที่น่ายกย่อง ของภูมิปัญญาการทำว่าวควายในจังหวัดสตูล โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

1) สืบค้นและรวบรวมรายชื่อผู้มีความเชี่ยวชาญในการทำว่าวควายในจังหวัดสตูล ผู้ได้รับรางวัลการแข่งขันว่าวประเพณีจังหวัดสตูล เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และสมาชิกชมรมว่าวจังหวัดสตูล เพื่อสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล

2) ดำเนินการแยกและวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการจัดการความรู้เพื่อระบุประเด็นหลักหรือข้อความเชิงวิเคราะห์ที่มีความสอดคล้องกับภูมิปัญญาการทำว่าวควายจังหวัดสตูล และนำประเด็นที่ได้มาเขียนเรียบเรียงพรรณนาให้เป็นคำอธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยถ้อยคำที่มีความต่อเนื่องและสละสลวย (expansive description) และความครอบคลุมประเด็นการวิเคราะห์ที่กำหนด จากนั้นทำการสังเคราะห์สรุปผลการศึกษาภูมิปัญญาการทำว่าวควายจังหวัดสตูล

3) จัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อประเมินและตรวจสอบความถูกต้องภูมิปัญญาการทำว่าวควายจังหวัดสตูลที่ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

3.3.2 การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ซึ่งสอบถามจากนักท่องเที่ยวผู้เข้าร่วมงานประเพณีว่าวนานาชาติจังหวัดสตูล จำนวน 400 คน โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

1) ผู้วิจัยแนะนำตัวแก่กลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์และร่วมมือในตอบแบบสอบถามผ่านแบบสอบถามออนไลน์ในงานประเพณีว่าวนานาชาติ ปี 2561

2) รวบรวมแบบสอบถามเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูล

3) วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

4) สรุปผลพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูลของนักท่องเที่ยว

3.3.3 พัฒนาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สร้างความเชื่อมโยงระหว่างภูมิปัญญาการทำว่าวควายในจังหวัดสตูล กับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 3 ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ทำการพัฒนาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 และสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านแนวคิดการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพยั่งยืน

2) จัดประชุมสนทนากลุ่มย่อยเพื่อประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมจำนวน 15 คน ประกอบด้วย 1) ตัวแทนผู้ได้รับรางวัลงานว่าวประเพณีจังหวัดสตูล ปีพุทธศักราช 2559 จำนวน 5 คน 2) ตัวแทนเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการจัดงานว่าวประเพณีจังหวัดสตูลตามคำสั่งจังหวัดสตูล จำนวน 3 คน 3) ตัวแทนสมาชิกชมรมว่าวจังหวัดสตูลจำนวน 4 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ด้านว่าว และด้านวัฒนธรรม จำนวน 3 คน โดยทำการเลือกโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง และมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0

3) จัดประชุมเชิงปฏิบัติ การจัดการความรู้การทำว่าวควายภายใต้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสตูล เพื่อถ่ายทอดแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมจำนวน 50 คน โดยเป็นเยาวชนจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดสตูล จำนวน 20 คน เยาวชนหรือชาวบ้านในจังหวัดสตูลที่มีความสนใจ จำนวน 20 คน และผู้เชี่ยวชาญการทำว่าวควายจังหวัดสตูล เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจซึ่งส่งผลต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมโดยตรง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 สามารถจำแนกการวิเคราะห์ข้อมูลในการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังต่อไปนี้

3.4.1 การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Content Analysis) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1) นำเอกสาร ข้อมูล ที่ได้จากการจัดบันทึก การบันทึกเสียง และการบันทึกภาพนิ่ง มาลำดับเรียงเรียงตามเนื้อหาพร้อมทำการอ่านและฟัง โดยละเอียดเพื่อทำความเข้าใจในข้อมูลทั้งหมด

2) ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากเก็บข้อมูล และนำประเด็นที่ได้มาเขียนเรียบเรียงพรรณนาให้เป็นคำอธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยถ้อยคำที่มีความต่อเนื่องและสละสลวย (expansive description) และความครอบคลุมประเด็นการวิเคราะห์ที่กำหนด

3) ตรวจสอบความถูกต้องผลการศึกษา

3.4.2 การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

1) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาเรียบเรียงลำดับเพื่อใส่รหัสชุดแบบสอบถาม แปะดำเนินการเพิ่มข้อมูลลงในโปรแกรมการวิเคราะห์

2) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเก็บข้อมูล โดยแบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้มาเขียนเรียบเรียงพรรณนาให้เป็นคำอธิบายข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงปริมาณ จากนั้นทำการสรุปประเด็นที่ได้ด้วยถ้อยคำที่มีความต่อเนื่องและสละสลวย (expansive description) และความครอบคลุมประเด็นการวิเคราะห์ที่กำหนด

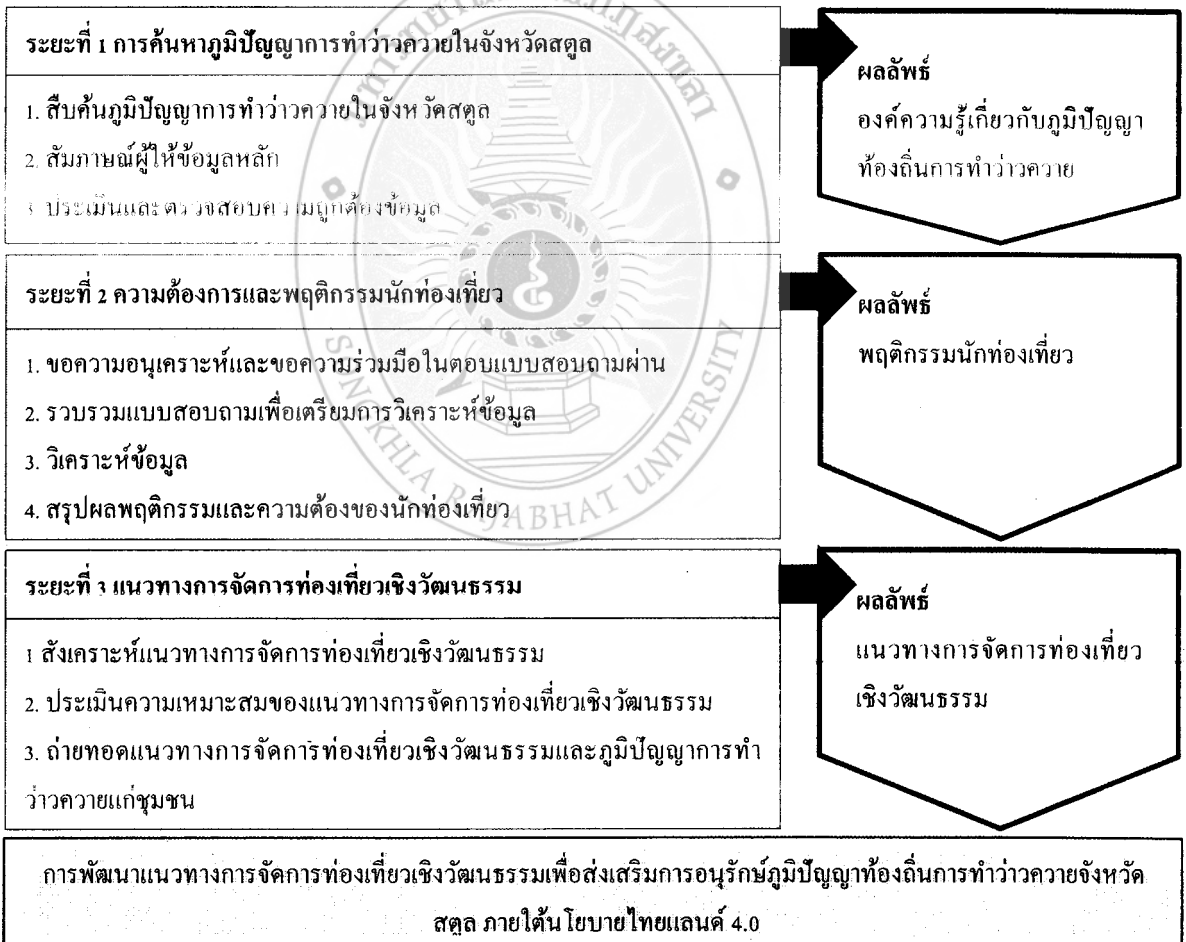
3) ตรวจสอบความถูกต้องผลการศึกษา

3.4.3 พัฒนาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิ
 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Content Analysis) ซึ่งมีขั้นตอนการ
 ดำเนินงานดังต่อไปนี้

1) นำเอกสาร ข้อมูล ที่ได้จากการจัดบันทึก การบันทึกเสียง และการบันทึกภาพ
 หนึ่ง มาลำดับเรียงเรียงตามเนื้อหาพร้อมทำการอ่านและฟัง โดยละเอียดเพื่อทำความเข้าใจในข้อมูล
 ทั้งหมด

2) ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากเก็บข้อมูล และนำประเด็นที่ได้มาเขียน
 เรียบเรียงพรรณนาให้เป็นคำอธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยถ้อยคำที่มีความต่อเนื่องและสละสลวย
 (expansive description) และความครอบคลุมประเด็นการวิเคราะห์ที่กำหนด

3) ตรวจสอบความถูกต้องผลการศึกษา

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์
 ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควายจังหวัดสตูลภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อศึกษา พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควาย จังหวัดสตูล และเพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ดังนั้นสามารถนำเสนอ ผลการวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

4.1 ผลการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูลเพื่อส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การกรศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูลเพื่อส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ซึ่งมี ผู้เข้าร่วมจำนวน 30 คน ประกอบด้วย 1) ตัวแทนผู้ได้รับรางวัลงานว่าวประเพณีจังหวัดสตูล ปี พุทธศักราช 2559 จำนวน 15 คน 2) ตัวแทนเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการจัดงาน ว่าวประเพณีจังหวัดสตูลตามคำสั่งจังหวัดสตูล จำนวน 5 คน 3) ตัวแทนสมาชิกชมรมว่าวจังหวัด สตูลจำนวน 10 คน โดยทำการเลือกโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง และมีประเด็นคำถามในการ จัดการความรู้เกี่ยวกับ ความคิด ความรู้ ความเชื่อ ความสามารถ ความฉลาดไหวพริบ มีค่านิยมเป็น ที่น่ายกย่อง ของภูมิปัญญาการทำว่าวควายในจังหวัดสตูล พบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควาย จังหวัดสตูลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของพื้นที่จังหวัดสตูล และใกล้เคียง เนื่องจากภูมิปัญญาการทำว่าวควายนั้นมีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ สังคมศาสตร์ บุรณภาพ และความจริงแท้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล

อัตลักษณ์และคุณค่า	รายละเอียด
ด้านประวัติศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> • สมัยโบราณประเพณีการเล่นว่าวมีมีวัตถุประสงค์เพื่อการบวงสรวงหรือเสียดายสิ่งที่เกิดขึ้นในภายภาคหน้า • สมัยสุโขทัยมีความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกลาง โดยพราหมณ์ชักว่าวเพื่อส่งเครื่องสังเวชัยขึ้นไปเป็นสิริมงคลหรือเพื่อทำนายภาวะอากาศและฤดูกาล • สมัยกรุงศรีอยุธยา ปรากฏหลักฐานการใช้ว่าวทำสงครามและเป็นสมัยแห่งการเริ่มต้นการแข่งขันว่าวเพื่อการพนันขันต่อเป็นครั้งแรก • สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับกติการะเบียบการแข่งขันว่าวขันครั้งแรก และสืบสานประเพณีการแข่งขันว่าวมาจนถึงปัจจุบัน • ว่าวควายเกิดจากการผสมผสานระหว่างว่าวหลา หรือว่าวจุฬาว่าวคู่คู่ และว่าววงเดือน โดยเปลี่ยนส่วนหัวให้เป็นรูปหัวควายแทนพร้อมทั้งติดแอกหรือธนู • การละเล่นและภูมิปัญญาการทำว่าวควายปรากฏขึ้นในพื้นที่จังหวัดสตูลที่แรก • ชาวบ้านในพื้นที่จังหวัดสตูลเล่นว่าวควายในฤดูแล้งหลังเก็บเกี่ยวข้าวมาเป็นเวลายาวนาน • วัสดุที่ใช้ทำว่าวควายมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมยกเว้นไม้ไผ่ • กระบวนการทำว่าวควายไม่มีการเปลี่ยนแปลงยกเว้นลวดลายบนตัวว่าวที่เปลี่ยนไปเพื่อความสวยงามและสื่อถึงความหมาย

อัตลักษณ์และคุณค่า	รายละเอียด
ด้านวิทยาศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> • สมัยอดีตการเล่นว่าวคือการตรวจสอบทิศทางลมเพื่อพยากรณ์ฤดูกาล • ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายนเป็นลมมรสุมจากทวีปอินเดียผ่านแผ่นดินใหญ่ของทวีปเอเชียผ่านทิสเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือหรือที่ชาวบ้านเรียกว่า ลมอุดรา หรือลมตาหრა หรือลมว่าว • การเล่นว่าวควายมีความเกี่ยวข้องกับแรงลมโดยตรงเพราะลอยตัวอยู่ในอากาศได้โดยกระแสลมพัดผลักดันให้เกิดแรงยกที่ตัวว่าว ซึ่งห้ามมเขย ส่วนทางกับกระแสลม • ภูมิปัญญาการทำว่าวควายจะต้องสร้างความสมดุลของโครงว่าวและน้ำหนัก • การเล่นว่าวเกี่ยวข้องกับศาสตร์ทางฟิสิกส์ที่เกี่ยวกับแรง ซึ่งแรงที่กระทำต่อว่าวที่สำคัญมี 3 แรง คือ <ol style="list-style-type: none"> 1) แรงของน้ำหนัก มีทิศทางลงล่าง 2) แรงลม เป็นแนวตั้งฉากกับว่าว (หากไม่คำนึงถึงแรงเสียดทานที่เกิดกับว่าวแรงที่กระทำต่อสิ่งกีดขวางจะมีทิศทางเป็นแนวตั้งฉากกับพื้นผิวของสิ่งกีดขวาง) 3) แรงดึงของเชือก จะมีทิศทางไปตามแนวเชือก <p>- การสร้างหรือฝึกสมาธิให้กับผู้ทำว่าวควายผ่านศิลปะเพราะต้องใช้ความประณีตในการทำ</p> <p>- การออกกำลังกายของผู้เล่นเพราะต้องใช้พลังกำลังในการบังคับสายป่านให้สามารถล่องลอยเล่นลมบนอากาศ</p>

อัตลักษณ์และคุณค่า	รายละเอียด
ด้านสุนทรียศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> • การต่อ ยอดรูปแบบว่าวดั้งเดิมให้เกิดความสัมพันธ์กับสัตว์พื้นถิ่นที่คลุกเคล้ากับวิถีชีวิตจริงผ่านศิลปะหัตถกรรม • ความละเอียดทางด้านหัตถกรรมรูปทรงของว่าวเป็นรูปควาย • การถ่ายทอดจินตนาการผ่านศิลปะการวาดภาพลงบนตัวว่าวควาย • ศิลปะลวดลายบนตัวว่าวสามารถแบ่งออกได้ 2 รูปแบบ คือ <ol style="list-style-type: none"> 1. การตัดกระดาษเป็นลวดลาย หรือรูปทรงต่าง ๆ และนำไปติดบนตัวว่าวภายใต้ความคิดสร้างสรรค์ให้ตัวว่าวอยากมาสวยงามมากที่สุด 2. การวาดลวดลายลงบนกระดาษตัวว่าวโดยใช้ทักษะการวาดลายเส้นหรือการลงสีให้สามารถสีออกมาเป็นเรื่องราว ต่าง ๆ • ศิลปะการตกแต่งว่าวด้วยความประณีตวิจิตรบรรจง และคำนึงถึงความสวยงามเมื่อล่องลอยเล่นลมบนท้องฟ้า เสริมสลับกับภูมิปัญญาชาวสะเทอด • คุณค่าที่เกี่ยวกับความงาม ความกลมกลืน ในรูปแบบฟอร์มด้วยคุณสมบัติอื่น ๆ ของสุนทรียศาสตร์ • จินตนาการผ่านหัตถกรรมโดยการคิดไม้ไผ่เป็นรูปหัวควายและให้ความหมายว่าควายกำลังกิน

อัตลักษณ์และคุณค่า	รายละเอียด
ด้านสังคมศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นการระลึกบุญคุณควายที่เป็นเหมือนสัตว์ที่สร้างอาชีพ - เป็นการสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างคนกับควายในการดำเนินชีวิต - เป็นเกร็ดเย็บเย็บความเมตตาสัมพันธ์ของคนกับควายถึงชนรุ่นหลังให้เกิดความสำนึก - การสร้างความสัมพันธ์อันดีในชุมชนผ่านกิจกรรมสันทนาการการเล่นว่าวควาย - การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์หลังจากฤดูเก็บเกี่ยวข้าวหรือขางพาราผลัดใบ - การสร้างกิจกรรมครอบครัวผ่านการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำและการเล่นว่าวควายจากญาติผู้ใหญ่ในครอบครัวที่มีภูมิปัญญาสู่ลูกหลานที่กำลังเติบโตเข้าสู่วันรุ่น - เครื่องมือในการสร้างเครื่องเล่นระดับจังหวัด ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรม
ด้านความจริงแท้	<ul style="list-style-type: none"> • เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ • สร้างความรักสามัคคีภายใต้กิจกรรมการเล่นหลังทำงานหนักหรือช่วงขางพาราผลัดใบ • สร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาการทำว่าวของนักเล่นว่าวทั้งในและนอกประเทศ • ประชาชนจังหวัดสตูลเกิดความภาคภูมิใจในศิลปะและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเองเพราะเป็นต้นกำเนิดของว่าวควายส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์และสืบสานต่อจากรุ่นสู่รุ่น • การยกระดับและสร้างภาพลักษณ์ให้กับจังหวัดสตูล

อัตลักษณ์และคุณค่า	รายละเอียด
ด้านบูรณาการ	<ul style="list-style-type: none"> - ว่าวควายหนึ่งตัวจำเป็นต้องบูรณาการศาสตร์และศิลป์(หัตถกรรม+ ศิลปะ+ วิทยาศาสตร์) - การบูรณาการด้านวิทยาศาสตร์เพื่อสร้างความสมดุลและการปะทะ แรงลม - ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่เป็นการหลอมรวมผู้คนในสังคมด้วย กิจกรรมประเพณีการเล่นเพื่อสร้างความสามัคคีซึ่งเป็นผลต่อความ เข้มแข็งของชุมชนและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในเวลาว่างหลังจากเก็บ เกี่ยวข้าวในอดีต - ด้านศิลปะ หัตถกรรมการคัดโครงว่าวจากไม้ไผ่ภายใต้จิตสำนึกใน บุญคุณของควาย และเป็นการสร้างสมาธิโดยการวาดลวดลายเล่าเรื่องราว บนตัวว่าวเพื่อให้เกิดสุนทรียภาพทางด้านอารมณ์ ความคิด ซึ่งมีผลต่อการ ดำรงชีวิตให้มีความสุข

จากประเด็นสำคัญในแต่ละด้านทางมรดกวัฒนธรรมของภูมิปัญญาของการทำว่าวควายจังหวัดสตูล จะเห็นได้ว่า ว่าวควายมีความสำคัญกับการดำรงชีวิตจากอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเริ่มต้นจากการสร้างความรักสามัคคีภายในครอบครัวและภายในหมู่คณะหรือภายในชุมชน ในส่วนของอัตลักษณ์และภูมิปัญญาการทำว่าวควายจังหวัดสตูลมีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์เนื่องจากมีความโดดเด่นทั้งด้านแนวคิดการรังสรรค์รูปร่างและทักษะการผูกว่าวที่ไม่เหมือนกับว่าวรูปแบบอื่น ว่าวควายจังหวัดสตูลมีแนวคิดรูปร่างผ่านจินตภาพแบบบูรณาการของศิลปะ หัตถกรรม วิทยาศาสตร์ และวิถีชีวิตชาวนาได้อย่างลงจนมีรูปร่างเป็นควายกำลังก้มกินหญ้า จากนั้นใช้ทักษะหัตถกรรมที่ ประณีตละเอียดอ่อนในการผูกว่าวจนสามารถล่องลอยเล่นอยู่บนท้องฟ้าอย่างสวยงาม ความโดดเด่นของรูปร่างและทักษะการผูกว่าวควายส่งผลให้เกิดการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นภูมิปัญญาอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นประเพณีการเล่นว่าวควายในพื้นที่จังหวัดสตูลและพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อหลอมรวมจิตใจและสร้างความรักสามัคคีในหมู่คณะภายใต้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน

4.2 ผลการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำวาวควายจังหวัดสตูล

ในส่วนนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์การทำวาวควายในจังหวัดสตูล เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยเป็นกระบวนการสำคัญในการอนุรักษ์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำวาวควาย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาร่วมทำกิจกรรมการทำวาวควายในงาน “มหกรรมการแข่งขันว่าวนานาชาติจังหวัดสตูล ครั้งที่ 38” จำนวน 400 คน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผล และนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำวาวควายสืบไป ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการและเจตคติที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานอัตลักษณ์และภูมิปัญญาการทำวาวควายจังหวัดสตูล

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ในส่วนต่อไปนี้จะนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มนำเสนออัตลักษณ์ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวก่อนการนำเสนอผลการวิเคราะห์อื่น ๆ ต่อไป

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละของแต่ละตัวแปร

การวิจัยเรื่อง “อัตลักษณ์และคุณค่าของภูมิปัญญาการทำวาวควายจังหวัดสตูล” โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาร่วมทำกิจกรรมการทำวาวควายในงาน “มหกรรมการแข่งขันว่าวนานาชาติจังหวัดสตูล ครั้งที่ 38” จำนวน 400 คน มีลักษณะทั่วไปดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	224	56.0
	หญิง	176	44.0
รวม		400	100.0

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
อายุ	ต่ำกว่า 15 ปี	24	6.0
	15 – 25 ปี	204	51.0
	26 – 35 ปี	72	18.0
	36 – 45 ปี	60	15.0
	46 – 55 ปี	24	6.0
	มากกว่า 55 ปี	16	4.0
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	44	11.0
	มัธยมศึกษาตอนต้น	36	9.0
	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	180	45.0
	อนุปริญญา/ปวส.	56	14.0
	ปริญญาตรี	80	20.0
	ปริญญาโท	4	1.0
สถานภาพสมรส	โสด	276	69.0
	สมรส	116	29.0
	หย่าร้าง/แยกกันอยู่	8	2.0
ศาสนา	พุทธ	216	54.0
	อิสลาม	172	43.0
	คริสต์	12	3.0
	อื่น ๆ	0	0.0
อาชีพ	นักเรียน/นักศึกษา	180	45.0
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4	1.0
	ประมง	4	1.0
	ธุรกิจส่วนตัว	72	18.0
	พนักงานราชการ	88	22.0
	พนักงานเอกชน	24	6.0
	เกษตรกร	28	7.0
รวม	400	100.0	

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือน	น้อยกว่า 5,000 บาท	172	43.0
	5,001 – 15,000 บาท	124	31.0
	15,001 – 25,000 บาท	60	15.0
	25,001 – 35,000 บาท	20	5.0
	35,001 – 45,000 บาท	20	5.0
	มากกว่า 45,000 บาท	4	1.0
พื้นที่ภูมิลำเนาหรือจังหวัดที่อยู่อาศัย	สตูล	224	56.0
	ตรัง	12	3.0
	สงขลา	88	22.0
	พัทลุง	12	3.0
	ยะลา	28	7.0
	ปัตตานี	12	3.0
	นราธิวาส	4	1.0
	อื่นๆ	20	5.0
	รวม	400	100.0

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาร่วมทำกิจกรรมการทำว้าวควายในงาน “มหกรรมการแข่งขันว่าวนานาชาติจังหวัดสตูล ครั้งที่ 38” ที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นนักท่องเที่ยวเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44.0 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.0 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15 – 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมามีอายุระหว่าง 26 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.0 และมีอายุระหว่าง 36 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.0 มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 20.0 และในระดับอนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 14.0 มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 69.0 รองลงมา มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 29.0 นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 54.0 รองลงมานับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 43.0 ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาประกอบอาชีพพนักงานราชการ คิดเป็นร้อยละ 22.0 และประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 18.0 มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.0 รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 5,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.0 และมีรายได้ระหว่าง 15,001 – 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.0 มีพื้นที่ภูมิลำเนาหรือจังหวัดที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่อยู่ในเขตจังหวัดสตูล คิดเป็นร้อยละ 56.0 รองลงมาอยู่ในเขตจังหวัดสงขลา คิดเป็นร้อยละ 22.0

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาร่วมทำกิจกรรมการทำว้าวควายในงาน “มหกรรมการแข่งขันว่าวนานาชาติจังหวัดสตูล ครั้งที่ 38” ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 3 แสดงจำนวน ร้อยละลักษณะพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะพฤติกรรมท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. วัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้		
เข้าร่วมแข่งขันว่าว	84	21.0
ปฏิบัติราชการ	36	9.0
ทัศนศึกษา	256	64.0
เยี่ยมญาติ/เพื่อน	180	45.0
ชมการแสดงว่าวนานาชาติ	148	37.0
พักผ่อนหย่อนใจ/ท่องเที่ยว	8	2.0
เข้าร่วมกิจกรรมภายในงาน	0	0.0
ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา	60	15.0
ชมคอนเสิร์ต/ศิลปินนักแสดง/มหรสพภายในงานฯ	76	19.0
อื่น ๆ	0	0.0
2. จำนวนผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้		
เดินทางคนเดียว	44	11.0
2 – 5 คน	148	37.0
6 – 10 คน	132	33.0
11 – 15 คน	28	7.0
มากกว่า 15 คน	48	12.0
3. ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้		
เดินทางด้วยตนเอง	136	34.0
เพื่อน	88	22.0
ครอบครัว	100	25.0
บริษัทนำเที่ยว	4	1.0
องค์กร/หน่วยงาน	68	17.0
สถาบันการศึกษา	4	0.0
อื่น ๆ	0	0.0

ลักษณะพฤติกรรมที่ข้องเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. ความถี่ในการเที่ยวชมงาน		
มาเป็นครั้งแรก	80	20.0
เคยมาแล้ว 2 – 5 ครั้ง	256	64.0
เคยมาแล้ว 6 – 10 ครั้ง	48	12.0
อื่น ๆ (เคยมาแล้ว มากกว่า 10 ครั้ง)	12	3.0
5. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้การทำวุ้นวุ้นของ ท่าน		
ต่ำกว่า 500 บาท	140	35.0
501 – 1,000 บาท	156	39.0
1,001 – 1,500 บาท	68	17.0
1,501 – 2,000 บาท	16	4.0
2,001 – 2,500 บาท	8	2.0
มากกว่า 2,500 บาท	12	3.0
6. ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารกิจกรรมท่องเที่ยวในครั้งนี้		
Facebook	228	57.0
Line	80	20.0
Instagram	56	14.0
Twitter	32	8.0
ป้ายประชาสัมพันธ์	168	42.0
วิทยุ	24	6.0
ญาติ/เพื่อน	136	34.0
อินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์	88	22.0
อื่น ๆ	0	0.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาร่วมทำกิจกรรมการทำว้าวควายในงาน “มหกรรมการแข่งขันว่าวนานาชาติจังหวัดสตูล ครั้งที่ 38” มีลักษณะพฤติกรรมการท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า

ประเด็นที่ 1 วัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้ ได้แก่ (1) การมาทัศนศึกษา คิดเป็นร้อยละ 64.0 (2) มาเยี่ยมญาติ/เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 45.0 (3) ชมการแสดงว่าวนานาชาติ คิดเป็นร้อยละ 37.0 (4) เข้าร่วมแข่งขันว่าว คิดเป็นร้อยละ 21.0 และ (5) ชมคอนเสิร์ต/ศิลปินนักแสดง/มหรสพภายในงานฯ คิดเป็นร้อยละ 19.0 ประเด็นที่ 2 จำนวนผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้ ได้แก่ (1) จำนวน 2-5 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 (2) จำนวน 6-10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 และ (3) จำนวน มากกว่า 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 ประเด็นที่ 3 ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้ ได้แก่ (1) เดินทางมาท่องเที่ยวด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 34.0 (2) เดินทางมาท่องเที่ยวกับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 25.0 และ (3) เดินทางมาท่องเที่ยวกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 22.0 ประเด็นที่ 4 ความถี่ในการเที่ยวชมงาน ได้แก่ (1) เคยมาเที่ยวชมงานมหกรรมการแข่งขันว่าวนานาชาติจังหวัดสตูล แล้ว 2-5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 64.0 (2) มาเที่ยวชมงานมหกรรมการแข่งขันว่าวนานาชาติจังหวัดสตูล เป็นครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 20.0 และ (3) เคยมาเที่ยวชมงานมหกรรมการแข่งขันว่าวนานาชาติจังหวัดสตูล แล้ว 6-10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.0 ประเด็นที่ 5 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้การทำว้าวควายของท่านในครั้งนี้ ได้แก่ (1) มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 501-1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.0 (2) มีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.0 และ (3) มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 1,001-1,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.0 ประเด็นสุดท้าย ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควาย ได้แก่ (1) ช่องทาง Facebook คิดเป็นร้อยละ 57.0 (2) ช่องทางป้ายประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 42.0 (3) ช่องทางจากญาติ/เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 34.0 (4) ช่องทางอินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์ คิดเป็นร้อยละ 22.0 และ (5) ช่องทาง Line คิดเป็นร้อยละ 20.0

ดังนั้นสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้คือ การมาทัศนศึกษา มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้ คือ จำนวน 2-5 คน ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้ คือ เดินทางมาท่องเที่ยวด้วยตนเอง พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้ คือ เดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนบุคคล เคยมาเที่ยวชมงานมหกรรมการแข่งขันว่าวนานาชาติจังหวัดสตูล แล้ว 2-5 ครั้ง ใช้ระยะเวลาการเดินทางมาท่องเที่ยว 1 วัน หลังจากเที่ยวชมงานแล้วเดินทางไปเที่ยวต่อในแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงทะเล โดยมีค่าใช้จ่ายระหว่าง 501-1,000 บาท และช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควาย คือ ช่องทาง Facebook

อย่างไรก็ตามสรุปได้ว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาร่วมทำกิจกรรมการทำว่าวควายส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และมีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ซึ่งสถานภาพโสด นับถือศาสนาพุทธ ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท และมีพื้นที่ภูมิลำเนาหรือจังหวัดที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่อยู่ในเขตจังหวัดสตูล จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาจากต่างพื้นที่มักเป็นผู้สนใจในการแข่งขันว่าว ซึ่งไม่มีนักท่องเที่ยวที่ตั้งใจเดินทางมาเรียนรู้เกี่ยวกับว่าวควาย แสดงให้เห็นได้จากวัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้คือการมาทำคะแนนศึกษาของนักเรียนในพื้นที่ มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นกลุ่มเล็ก ๆ 2 – 5 คน ส่วนใหญ่ก็เดินทางมาด้วยตนเอง โดยรถจักรยานยนต์ หรือเป็นรถยนต์ส่วนบุคคล เคยมาเที่ยวชมงานมหกรรมการแข่งขันว่าวนานาชาติจังหวัดสตูล แล้ว 2 – 5 ครั้ง ใช้ระยะเวลาการเดินทางมาท่องเที่ยว 1 วัน หลังจากเที่ยวชมงานแล้วเดินทางไปเที่ยวต่อในแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงทะเล โดยมีค่าใช้จ่ายระหว่าง 501 – 1,000 บาท และช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควาย คือ ช่องทาง Facebook อย่างไรก็ตามจึงต้องเร่งสร้างความน่าสนใจในกิจกรรมนอกจากการแข่งขันว่าวเพียงอย่างเดียว

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการและเจตคติที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานอัตลักษณ์และภูมิปัญญาการทำว่าวควายจังหวัดสตูล

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการและเจตคติที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานอัตลักษณ์และภูมิปัญญาการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาร่วมทำกิจกรรมการทำว่าวควายในงาน “มหกรรมการแข่งขันว่าวนานาชาติจังหวัดสตูล ครั้งที่ 38” ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ตารางที่ 3) โดยจะประกอบไปด้วยแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตรประเมินค่า (Rating Scale) 6 ระดับ ซึ่งมีการกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	แปลความหมาย
1.00 – 1.83	ระดับน้อยที่สุด
1.84 – 2.67	ระดับน้อย
2.68 – 3.51	ระดับค่อนข้างน้อย
3.52 – 4.35	ระดับค่อนข้างมาก
4.36 – 5.19	ระดับมาก
5.20 – 6.00	ระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4 แสดงระดับความต้องการและเจตคติที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานอัตลักษณ์และภูมิปัญญาการทำว้าวควายจังหวัดสตูล

ประเด็น	ระดับความต้องการและเจตคติ						ค่าเฉลี่ย	แปล ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด		
1. การกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์								
1) ผู้ท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านมีความผูกพันระหว่างกัน กิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าของพื้นที่หรือปราชญ์ชาวบ้านด้านการทำว้าวควาย กับนักท่องเที่ยว	136 (34.0)	204 (51.0)	48 (12.0)	12 (3.0)	-	-	5.16 (0.74)	ระดับมาก
2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมกิจกรรมการท่องเที่ยวส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมประเพณีระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าบ้าน	108 (27.0)	208 (52.0)	72 (18.0)	12 (3.0)	-	-	5.02 (0.75)	ระดับมาก
3) กิจกรรมการท่องเที่ยวส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจวัฒนธรรมและประเพณีขั้นตอนการทำและการเล่นว้าวควายในจังหวัดสตูลอย่างลึกซึ้ง	128 (32.0)	288 (72.0)	72 (18.0)	12 (3.0)	-	-	5.08 (0.78)	ระดับมาก
4) ประสพการณ์จากการมีส่วนร่วมนักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการทำว้าวควายจังหวัดสตูล	96 (24.0)	216 (54.0)	72 (18.0)	8 (2.0)	8 (2.0)	-	4.96 (0.82)	ระดับมาก
5) กิจกรรมการท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ส่งผลให้เกิดการส่งผ่านหรือส่งต่อประสบการณ์ภูมิปัญญาการทำว้าวควายจังหวัดสตูล	112 (28.0)	296 (74.0)	76 (19.0)	12 (3.0)	4 (1.0)	-	5.00 (0.82)	ระดับมาก
ภาพรวมการกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์							4.98 (0.57)	ระดับมาก

ตารางที่ 4 แสดงระดับความต้องการและเจตคติที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานอัตลักษณ์และภูมิปัญญาการทำว่าควายจังหวัดสตูล

2. โปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์								
1) ที่พักมีความสะอาดปลอดภัยถูกสุขลักษณะและสามารถสร้างประสบการณ์จากการเรียนรู้วิถีชีวิตของพื้นที่ได้	112	196	68	24	-	-	4.99	ระดับมาก
	(28.0)	(49.0)	(17.0)	(6.0)			(0.81)	
2) เส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกปลอดภัย	96	208	80	4	12	-	4.93	ระดับมาก
	(24.0)	(52.0)	(20.0)	(1.0)	(3.0)		(0.86)	
3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำและการเล่นว่าควายภายใต้อัตลักษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสตูลมีความน่าสนใจดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดความต้องการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์	132	180	76	12	-	-	5.08	ระดับมาก
	(33.0)	(45.0)	(19.0)	(3.0)			(0.79)	
4) แหล่งเรียนรู้การทำและการเล่นว่าควายมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วน	92	212	72	20	4	-	4.92	ระดับมาก
	(23.0)	(53.0)	(18.0)	(5.0)	(1.0)		(0.83)	
5) กิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างความเพลิดเพลินและประสบการณ์จนเกิดความประทับใจจากการได้มีส่วนร่วมในการทำและเล่นว่าควายภายใต้อัตลักษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสตูล	108	184	96	8	4	-	4.96	ระดับมาก
	(27.0)	(46.0)	(24.0)	(2.0)	(1.0)		(0.82)	
ภาพรวมโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์							4.97	ระดับมาก
							(0.67)	
ภาพรวมระดับความต้องการและเจตคติที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานอัตลักษณ์และภูมิปัญญาการทำว่าควายจังหวัดสตูล							4.97	ระดับมาก
							(0.56)	

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาร่วมทำกิจกรรมการทำว่าวควายในงาน “มหกรรมการแข่งขันว่าวนานาชาติจังหวัดสตูล ครั้งที่ 38” ที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความต้องการและเจตคติที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานอัตลักษณ์และภูมิปัญญาการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56) และมีเคพิจารณาแยกเป็นด้าน พบว่า

ด้านที่ 1 เกี่ยวกับการกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็น (เรียงจากมากไปหาน้อย) ปรากฏว่า

ประเด็นที่ 1 คือ ข้อ 1) ผู้ท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านมีความผูกพันระหว่างกัน กิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าของพื้นที่หรือปราชญ์ชาวบ้านด้านการทำว่าวควาย กับนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74)

ประเด็นที่ 2 คือ ข้อ 3) กิจกรรมการท่องเที่ยวส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจวัฒนธรรมและประเพณีขั้นตอนการทำและการเล่นว่าวควายในจังหวัดสตูลอย่างลึกซึ้ง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78)

ประเด็นที่ 3 คือ ข้อ 9) นักท่องเที่ยวสามารถจดจำอัตลักษณ์และคุณค่าว่าวควายอย่างเข้าใจ เพราะเกิดความประทับใจในกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์การทำและการเล่นว่าวควายภายใต้อัตลักษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสตูล (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78)

ประเด็นที่ 4 คือ ข้อ 2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมกิจกรรมการท่องเที่ยวส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมประเพณีระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าบ้าน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75)

ประเด็นที่ 5 คือ ข้อ 5) กิจกรรมการท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ส่งผลให้เกิดการส่งผ่านหรือส่งต่อประสบการณ์ภูมิปัญญาการทำว่าวควายจังหวัดสตูล (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82)

ด้านที่ 2 เกี่ยวกับโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็น (เรียงจากมากไปหาน้อย) ปรากฏว่า

ประเด็นที่ 1 คือ ข้อ 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำและการเล่นว่าวควายภายใต้อัตลักษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสตูลมีความน่าสนใจดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดความต้องการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79)

ประเด็นที่ 2 คือ ข้อ 1) ที่พื้กมีความสะอาดปลอดภัยและสามารถสร้างประสบการณ์จากการเรียนรู้วิถีชีวิตของพื้นที่ได้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.99 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81)

ประเด็นที่ 3 คือ ข้อ 5) กิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างความเพลิดเพลินและประสบการณ์จนเกิดความประทับใจจากการได้มีส่วนร่วมในการทำและเล่นว่าวควายภายใต้ลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่นสตูล (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82)

ประเด็นที่ 4 คือ ข้อ 6) การบริการจัดการในแหล่งเรียนรู้การทำและเล่นว่าวควายสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.04)

ประเด็นที่ 5 คือ ข้อ 2) เส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกปลอดภัย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86)

4.3 ผลการพัฒนาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0

การพัฒนาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สร้างความเชื่อมโยงระหว่างภูมิปัญญาการทำว่าวควายในจังหวัดสตูล กับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ประสงข้อที่ 3 ซึ่งแนวทางการดังกล่าวผ่านการประชุมสนทนากลุ่มย่อยเพื่อประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมจำนวน 15 คน ประกอบด้วย 1) ตัวแทนผู้ได้รับรางวัลงานว่าวประเพณีจังหวัดสตูล ปีพุทธศักราช 2559 จำนวน 5 คน 2) ตัวแทนเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการจัดงานว่าวประเพณีจังหวัดสตูลตามคำสั่งจังหวัดสตูล จำนวน 3 คน 3) ตัวแทนสมาชิกชมรมว่าวจังหวัดสตูลจำนวน 4 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ด้านว่าว และด้านวัฒนธรรม จำนวน 3 คน โดยทำการเลือกโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง และมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 จากนั้นดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติ การจัดการความรู้การทำว่าวควายภายใต้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสตูล เพื่อถ่ายทอดแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมจำนวน 50 คน โดยเป็นเยาวชนจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดสตูล จำนวน 20 คนเยาวชนหรือชาวบ้านในจังหวัดสตูลที่มีความสนใจ

จำนวน 20 คน และผู้เชี่ยวชาญการทำว่าวควายจังหวัดสตูล เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจซึ่งส่งผลต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมโดยตรง ซึ่งแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ต้องมีการดำเนินงาน 3 ปัจจัยหลัก อย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั้งด้านความรู้ของผู้ดำเนินการ กระบวนการ และการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการท่องเที่ยว ดังนั้นการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ประกอบด้วย

1. การรวบรวมภูมิปัญญาและการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล

ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูลและพื้นที่ใกล้เคียงมีการพัฒนาการขึ้นตามลำดับ ซึ่งผู้ที่มีความเชี่ยวชาญก็มีความเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา ในยุคแรก ๆ มีผู้เชี่ยวชาญจำนวนมาก และในเวลาต่อมามีจำนวนลดน้อยลง ดังนั้นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูลนั้น จึงต้องมีการรวบรวมภูมิปัญญาและการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูลของคนในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ดำเนินการในการถ่ายทอดและสร้างความผลิตผลิตให้กับนักท่องเที่ยว หรืออาจจะเรียกได้ว่าเป็นนักสื่อความหมาย ดังนั้นหากนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเพราะความสนใจแล้วนั้น ถ้าหากไม่มีนักสื่อความหมายที่มีความเชี่ยวชาญก็จะส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวให้ไม่มีประสิทธิภาพและไม่สามารถสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวได้ ดังนั้น การรวบรวมภูมิปัญญาและการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล จึงควรมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 จัดตั้งคณะดำเนินการรวบรวมภูมิปัญญาและการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล โดยมีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบ เช่น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด เป็นต้น

1.2 ดำเนินการขึ้นทะเบียนผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับว่าวควาย โดยมีเกณฑ์การขึ้นทะเบียนผู้เชี่ยวชาญที่ชัดเจน และมีคณะกรรมการซึ่งมาจากทุกภาคส่วนในการพิจารณา ผู้ที่จะขึ้นทะเบียนเป็นผู้เชี่ยวชาญนั้นต้องได้รับรางวัลจากการจัดแข่งขันว่าวระดับชาติในแต่ละประเภทเป็นอย่างน้อย

1.3 สร้างกระบวนการจัดการความรู้ในลักษณะเครือข่ายในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ และนานาชาติ ขึ้นอยู่กับจำนวนของผู้เชี่ยวชาญและความเหมาะสม

ของการบริหารจัดการ ในการจัดตั้งเครือข่ายมีเป้าหมายหลักคือการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และนำองค์ความรู้ในการแลกเปลี่ยนแต่ละครั้งดำเนินการจัดหมวดหมู่ และจัดเก็บเพื่อเป็นคลังความรู้ในอนาคต รวมถึงการนำความรู้ไปใช้ในกลไกการอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควายจังหวัดสตูล

2. การสร้างกลไกการอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญา ท้องถิ่นการทำว้าวควายจังหวัดสตูล

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 จำเป็นต้องมีการสร้างกลไกการอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควายในจังหวัดสตูลและพื้นที่ใกล้เคียง เนื่องจากเป็นกระบวนการในการดำรงไว้ซึ่งมรดกวัฒนธรรมที่มีค่าและมีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของคนในพื้นที่จังหวัดสตูลและพื้นที่ใกล้เคียง อีกทั้งยังสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้การท่องเที่ยวได้จากข้อมูลในปัจจุบันทราบว่าจำนวนผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อยลง ดังนั้นอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควายจังหวัดสตูลจึงต้องมีการดำเนินการดังนี้

2.1 สร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจให้เห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ และฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควายจังหวัดสตูล โดยการส่งเสริมการให้ความรู้แก่เยาวชนหรือผู้สนใจอย่างคึกคัก

2.2 เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ท้องถิ่น ของเยาวชนในทุกระดับสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งเนื้อหาการเรียนรู้ของการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

- ระดับอนุบาล เรียนรู้ความหมายและลักษณะรวมถึงความสำคัญของว้าวควายเพื่อสร้างความรักและหวงแหน อีกทั้งเห็นถึงความสำคัญ

- ระดับประถมศึกษา เรียนรู้วิถีการเล่น และเห็นถึงความสำคัญในการเล่น ทั้งเป็นการสร้างความเข้าใจและความสำคัญในการเล่น ที่สำคัญคือการเล่นอย่างถูกวิธี เพื่อความปลอดภัยต่อร่างกายและทรัพย์สินทั้งของผู้เล่นและผู้คนรอบข้าง

- ระดับมัธยมศึกษา เรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างตัวว้าวและการตกแต่ง และการเรียนรู้เกี่ยวกับการแสดงว้าว ซึ่งเป็นอีกสื่อสารเรื่องราวผ่านท่าทางร้ายรำที่อ่อนช้อยงดงาม ดังนั้นในระดับมัศึกษานั้นนักเรียนทุกคนต้องเข้าใจและสามารถก้าวสู่เป็นผู้เชี่ยวชาญว้าวควายได้ในอนาคต ซึ่งจะเป็นการดำรงไว้ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควายจังหวัดสตูล

3. การบริหารจัดการท่องเที่ยวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควายจังหวัดสตูล

ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือที่เรียกว่าไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งมีใจความสำคัญที่เข้าใจง่าย ๆ ว่า “การทำน้อย แต่ได้มาก” นั้นหมายถึงการใช้ทรัพยากรน้อยแต่ได้ประโยชน์มาก อีกทั้งยังส่งเสริมการดำเนินธุรกิจในภาคธุรกิจภายใต้ความยั่งยืน ดังนั้น การเพิ่มมูลค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูลนับจึงเป็นทางเลือกในการสร้างความสมดุลในมิติสิ่งแวดล้อม มิติวัฒนธรรม และมิติเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการพัฒนานั้นจะส่งผลให้เกิดการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของชาวบ้านในชุมชนได้ อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการท่องเที่ยวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูลต้องอยู่ภายใต้การร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมแก้ไข และร่วมรับผลประโยชน์ จึงมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 เชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในพื้นที่จังหวัดสตูลมีการดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั่วทุกพื้นที่ และมีนักท่องเที่ยวที่ต้องการเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในพื้นที่ ซึ่งว่าวควายก็เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตของคนในพื้นที่ อีกทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านว่าวควายก็เป็นผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ดังนั้นการเรียนรู้การทำว่าวควายจึงต้องเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวหนึ่งของชุมชน

3.2 การจัดมหกรรมการแข่งขันว่าวนานาชาติภายใต้อัตลักษณ์ ปัจจุบันการดำเนินการจัดงานมหกรรมการแข่งขันว่าวนานาชาติ มีเจ้าภาพชัดเจนและดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง แต่ในส่วนของการประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานต้องเชื่อมโยงอัตลักษณ์ว่าวมากกว่าเดิม อีกทั้งยังต้องมีการเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์มรดกวัฒนธรรม โดยเน้นการกระจายนักท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนวิถีนา ซึ่งเป็นจุดกำเนิดของการเล่นว่าวควายในสมัยอดีต

3.3 จัดสถานที่สำหรับการเรียนรู้เรื่องราวว่าวควาย อย่างที่ทราบกันดีว่าการเล่นว่าวไม่สามารถเล่นได้ตลอดทั้งปี สามารถเล่นได้แค่ช่วงหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นหากมีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในช่วงที่ไม่ใช่ฤดูเล่นว่าว ผู้เชี่ยวชาญต้องมีสถานที่และกิจกรรมการทำว่าวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีกิจกรรมที่เกิดการเรียนรู้และความเพลิดเพลิน ตลอดทั้งปี โดยเน้นความสะดวกและปลอดภัยในการจัดกิจกรรมภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์

4. การสร้างการรับรู้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล การสร้างการรับรู้หมายถึงการทำการประชาสัมพันธ์ และการตลาดทางการท่องเที่ยว ซึ่งเน้นกระบวนการสร้างความเข้าใจก่อนการเดินทางในส่วนของคุณค่าว่าวควาย สร้างความเข้าใจระหว่างการท่องเที่ยวโดยการเรียนรู้การทำว่าวควาย สร้างความเข้าใจในหลังจากการเดินทางให้รับรู้ว่ามีการแข่งขันว่าวนานาชาติและกลับมาเที่ยวซ้ำ ดังนั้นการสร้างการรับรู้เป็นสิ่งสำคัญเพราะจะส่งผลต่อความคาดหวังก่อนการเดินทางของนักท่องเที่ยว และความประทับใจหลังการเดินทางซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวซ้ำ

ดังนั้นแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้แผนนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ต้องมุ่งนำอัตลักษณ์มรดกทางวัฒนธรรมในแต่ละด้าน เชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชน และใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น เชื่อมโยงนโยบายการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชน และสร้างระบบเศรษฐกิจฐานรากให้ดียิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล และเพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ดังนั้นสามารถนำเสนอผลการวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปและอภิปรายผลการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

มรดกวัฒนธรรมของภูมิปัญญาของการทำว่าวควายจังหวัดสตูล จะเห็นได้ว่า ว่าวควายมีความสำคัญกับการดำรงชีวิตจนกลืนติดจนถึงใจจนเกิน โดยเริ่มต้นจากการสร้างความรักสามัคคีภายในครอบครัวและภายในหมู่คณะหรือภายในชุมชน ในส่วนของอัตลักษณ์และภูมิปัญญาการทำว่าวควายจังหวัดสตูลมีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์เนื่องจากมีความโดดเด่นทั้งด้านแนวคิดการรังสรรค์รูปร่างและทักษะการผูกว่าวที่ไม่เหมือนกับว่าวรูปแบบอื่น ว่าวควายจังหวัดสตูลมีแนวคิดรูปร่างผ่านจินตภาพแบบบูรณาการของศิลปะ หัตถกรรม วิทยาศาสตร์ และวิถีชีวิตชาวนาได้อย่างลงจนมีรูปร่างเป็นควายกำลังก้มกินหญ้า จากนั้นใช้ทักษะหัตถกรรมที่ประณีตละเอียดอ่อนในการผูกว่าวจนสามารถล่องลอยเล่นลมอยู่บนท้องฟ้าอย่างสวยงาม ความโดดเด่นของรูปร่างและทักษะการผูกว่าวควายส่งผลให้เกิดการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นภูมิปัญญาอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นประเพณีการเล่นว่าวควายในพื้นที่จังหวัดสตูลและพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อหลอมรวมจิตใจและสร้างความรักสามัคคีในหมู่คณะภายใต้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน ดังนั้นมรดกวัฒนธรรมเมื่อจำแนกออกมาแล้วสามารถแบ่งออกเป็น ด้านประวัติศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านสุนทรียศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ ด้านความจริงแท้ และด้านบูรณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ บุญยสฤษฎ์ อเนกสุข (2558) ซึ่งกล่าวไว้ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาการทำว่าวควายในงานมหกรรมการแข่งขันว่าวนานาชาติคือ การท่องเที่ยวเชิงเทศกาล (Festival Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวซึ่งจัดขึ้นเป็นพิเศษในระดับท้องถิ่นและนานาชาติ โดยส่วนใหญ่เป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมและประเพณี การนำเสนอเทศกาลของคนในท้องถิ่นต่อนักท่องเที่ยว อาจนำไปสู่การสร้างภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของคนในท้องถิ่น

5.2 สรุปและอภิปรายผลการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควายจังหวัดสตูล

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาร่วมทำกิจกรรมการทำว้าวควายส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และมีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. ซึ่งสถานภาพโสดนับถือศาสนาพุทธ ประกอบอาชีพนักเรียนหรือนักศึกษา มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่าห้าพันบาท และมีพื้นที่ภูมิลำเนาหรือจังหวัดที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่อยู่ในเขตจังหวัดสตูล จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาจากต่างพื้นที่มักเป็นผู้สนใจในการแข่งขันว้าว ซึ่งไม่มีนักท่องเที่ยวที่ตั้งใจเดินทางมาเรียนรู้เกี่ยวกับว้าวควาย แสดงให้เห็นได้จากวัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้คือ การมาทัศนศึกษาของนักเรียนในพื้นที่ มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ส่วนใหญ่ก็เดินทางมาด้วยตนเอง โดยรถจักรยานยนต์ หรือเป็นรถยนต์ส่วนบุคคล เคยมาเที่ยวชมงานมหกรรมการแข่งขันว้าวนานาชาติจังหวัดสตูลแล้วหลายครั้ง ใช้ระยะเวลาการเดินทางมาท่องเที่ยว ไม่เกินวัน หลังจากเที่ยวชมงานแล้วเดินทางไปเที่ยวต่อในแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงโดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงทะเล โดยมีค่าใช้จ่ายระหว่างการท่องเที่ยวไม่เกินหนึ่งพันบาท และช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควาย คือ ช่องทาง Facebook อย่างไรก็ตามจึงต้องเร่งสร้างความน่าสนใจในกิจกรรมนอกจากการแข่งขันว้าวเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับ ภัทรพร อาวัชนาการ (2558) ที่กล่าวเกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาดและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในเขตอาเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ไว้ว่า การเดินทางสะดวก นิยมมาเที่ยวภายใน 1 วัน โดยไม่พักและมาเที่ยวในช่วงเทศกาลผลไม้ มีพฤติกรรมค้นหาข้อมูลเองจากอินเทอร์เน็ต ชื่นชอบเส้นทางการปั่นจักรยานผ่านสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายและมีหลายเส้นทาง เพื่อเป็นตัวเลือกให้กับนักท่องเที่ยวและต้องมีความปลอดภัยในการปั่นจักรยานดังนั้นควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้รับทราบอย่างทั่วถึง มีการปรับปรุงป้ายบอกทาง มีแผนที่และปรับปรุงศูนย์บริการนักท่องเที่ยวให้มีพนักงานและบรรยากาศได้มาตรฐาน

5.3 สรุปและอภิปรายผลการพัฒนาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วยการพัฒนาปัจจัยที่สำคัญ 3 ปัจจัยหลัก อย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั้งด้านความรู้ของผู้ดำเนินการ กระบวนการ และการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการท่องเที่ยว ดังนั้นการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควายจังหวัดสตูล ประกอบด้วย ปัจจัยที่ 1) การรวบรวมภูมิปัญญาและการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว้าวควายจังหวัดสตูล ประกอบด้วย

1.1) จัดตั้งคณะดำเนินการรวบรวมภูมิปัญญาและการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควาย จังหวัดสตูล 1.2) ดำเนินการขึ้นทะเบียนผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับว่าวควาย 1.3) สร้างกระบวนการจัดการความรู้ในลักษณะเครือข่ายในทุกกระดับ ปัจจัยที่ 2) การสร้างกลไกการอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ประกอบด้วย 2.1) สร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจ 2.2) เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ท้องถิ่น ของเยาวชนในทุกระดับสำหรับการศึกษา เช่น ปัจจัยที่ 3) การบริหารจัดการท่องเที่ยวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควาย ประกอบด้วย 3.1) เชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่จังหวัดสตูล 3.2) การจัดมหกรรมการแข่งขันว่าวนานาชาติภายใต้อัตลักษณ์ 3.3) จัดสถานที่สำหรับการเรียนรู้เรื่องราวว่าวควาย ปัจจัยที่ 4) การสร้างการรับรู้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ซึ่งให้ความสำคัญกับการสร้างการรับรู้หมายรวมถึงการทำประสาสัมพันธ และการตลาดทางการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ ธรรมนูญ รัตนพงศ์ ระ (2559) จากการศึกษาการวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีแนวทางการพัฒนา ดังต่อไปนี้ 1) การส่งเสริมและฟื้นฟูทรัพยากรมรดกวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว 2) การพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว 3) การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวเพื่อเป็นศูนย์กลางอาเซียน 4) การยกระดับการมีส่วนร่วมทางสังคมในแหล่งมรดกวัฒนธรรม 5) การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก การมีการพัฒนาภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยว และยังคงสอดคล้องกับ ประอบศิริ ภักดีพินิจ (2550) ได้ศึกษาการท่องเที่ยวยั่งยืน กรณีศึกษาการท่องเที่ยวทางน้ำชุมชนริมคลองเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนริมคลองควรมีการดำเนินการ พัฒนาขีดความสามารถในการให้บริการการท่องเที่ยวชุมชน และอยู่ภายใต้อัตลักษณ์ชุมชน

5.4 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการพัฒนาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0

5.4.1 ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

1) สร้างความรู้ ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการความรู้ เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพการณ์ เพื่อมุ่งเน้นให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะคนในชุมชนและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีความเข้าใจในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 เพราะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว

2) การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการวางแผน สร้างกลไกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การฟื้นฟู วัฒนธรรมที่มีความเด่นเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนเพื่อใช้ในส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวและการแปร รูปผลิตภัณฑ์ชุมชน

3) การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0

4) พัฒนาระบบการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ชุมชนและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมภาพลักษณ์เชิงบวกเป็นการสร้างระบบตลาดและการประชาสัมพันธ์การ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0

5.5.2 ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1) กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่ง ควรกำหนดนโยบายให้ครอบคลุมการยกระดับความรู้ในการสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชนและของที่ระลึกเพื่อ ใช้รองรับการท่องเที่ยว และส่งเสริมให้บุคลากรด้านการท่องเที่ยวใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2) กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริม การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0

3) กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการบริการและผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้าง มาตรฐานบริการ โดยการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก สร้างมาตรฐานความปลอดภัยให้กับของฝาก ของที่ระลึก ภายใต้อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

4) กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ เพื่อ สร้างกลไกและยกระดับความรู้ในการดำเนินการตลาดและการประชาสัมพันธ์ โดยการส่งเสริมให้ บุคลากรด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อดำเนินการตลาดการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทย แลนด์ 4.0

5.5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1) ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยววิถีคลอง โดยชุมชน นักวิจัยควร ดำเนินการศึกษาต้นแบบการบริหารจัดการและกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมและใช้ กระบวนการวิจัยสร้างสร้างความเข้าใจในการบริหารจัดการท่องเที่ยวการจัดการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้นโยบายไทย แลนด์ 4.0 เชื่อมโยงมาตรฐานการท่องเที่ยวในประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะกรอบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2) ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต นักวิจัยควรศึกษากลไกในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน โดยใช้การท่องเที่ยววิถีคลองเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสร้างมูลค่าเพิ่มทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมในชุมชน

3) ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน นักวิจัยควรสร้างแนวทางการฟื้นฟูและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน

4) การศึกษารูปแบบการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์และการสร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจและภาพลักษณ์

บรรณานุกรม

- กาญจนา แสงลี้มสุวรรณ (2555) การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน. วารสารบริหาร
32(4), 139-146
- กรมศิลปากร, (2542) พิพิธภัณฑสถานเมืองตราด. สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร,
กรุงเทพฯ.
- กอดิภักดิ์ แสงสนิท, (2554). การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์(อพท.). สืบค้น เมื่อ 25
พฤษภาคม 2555, จาก <http://thaipr.net/travel/397736>
- งามนิจ กุลกัน. (2556, มกราคม – มิถุนายน). การจัดการองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของตำบล
อ้อมเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วารสารกระแสวัฒนธรรม ปีที่ 14 (ฉบับที่ 25).
- จุฬารัตน์ สรวณะวงศ์ (2550) การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศกับระบบการจัดการความรู้. วารสาร
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์, 22(2), 89-100 เฉลียว นูร์ภักดี (2542)
- ชัยฤทธิ์ ปฐมเล็ก (2549) การจัดการความรู้ก้าวสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ในบริหาร. อนุชธานี: สถาบันราช
ภัฏอนุชธานี
- ชัชโร อิกะชะวะ (2547) การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ แปลโดย บัณฑิต ประดิษฐ์นุเมงษ์ กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี(ไทย-ญี่ปุ่น).
- ดาเวนพอร์ท (2542) การจัดการความรู้. กรุงเทพฯ: เออาร์ บีซิเนส เพรส.
- หัตดาว บุญปาล (2530) “ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการศึกษาของ
หัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่ตำบลสวก อำเภอเมือง จังหวัดน่าน”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรม
หาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
- ทัศนีย์ ไทยภิรมย์.(2526), “การพัฒนาชุมชน: วิธีการระดมการมีส่วนร่วมของชาวชุมชน” นิตยสารการ
ประชาสงเคราะห์
- นิตยพรณ วรณศิริ. (2550). มานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- นิตี เอี้ยวศรีวงศ์. (2536). ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการทรัพยากร. ทิศทางไทย, 1(5), 1-10.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2547). การจัดการความรู้ กรุงเทพฯ: เอสอาร์ พรินตติ้งแมสโปรดักส์
- บุญดี บุญญากิจ และคณะ (2547). การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่ม
ผลผลิตแห่งชาติ.
- บุญส่ง หาญพานิช (2546) การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย. คุยม
นิพนธ์ ค.ด., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- นุรินทร์ รุจจนพันธุ์ (2552) พัฒนาระบบฐานข้อมูลการประเมินตนเองของหน่วยงาน กรณีศึกษา. ในการประชุมทางวิชาการระดับชาติ ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ปี 2009 ครั้งที่ 5. ลำปาง:มหาวิทยาลัยโยนก. (45-57).
- ประกอบศิริ ภักดีพินิจ (2550). การท่องเที่ยวอสังหาริมทรัพย์ การศึกษาการท่องเที่ยวทางน้ำชุมชนริมคลองเขต คลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ศศ ม กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยมหิดล ภายแดกสาร
- ประพันธ์ ผาสุขยี่ด (2547). การจัดการความรู้สำหรับกลุ่มนักพัฒนารุ่นใหม่ โครงการชุมชนเป็นสุขภาค ตะวันออก. กรุงเทพฯ: โยใหม่.
- ประเวศ วะสี (2534). การสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนาผล, การสัมมนาทางวิชาการเรื่องภูมิ ปัญญาพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ:สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
- ปิยพร ชุมจันทร์.(2546), กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การผลิต เสื้ออก ของ โรงเรียนนาหนึ่งพัฒนาศึกษา อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527), นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนา ปัจจุบัน. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์. หน้า 6
- 20
- พิสณ พองศรี. (2549) การวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : เทียมฟ้าการพิมพ์ .
- พัทธา สายหู (2534) การพัฒนาวัฒนธรรมบนพื้นฐานภูมิปัญญาชาวบ้านและศักยภาพของชุมชน, การ สัมมนาทางวิชาการเรื่องภูมิปัญญาพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ:สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรม แห่งชาติ
- ยศ สันติสมบัติ (2544) มนุษย์กับวัฒนธรรม. พิทครั้งที่3 กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ยุทธนา แซ่เตียว (2547) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้: สร้างองค์กรอัจฉริยะ. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ
- รชพร จันทร์สว่าง (2546) เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล หลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่าง ยั่งยืน, กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว.
- รัตนะ บัวสนธิ์ (2540). การประเมินโครงการ/การวิจัยเชิงปริมาณ. กรุงเทพฯ บริษัท คอมแพคท์พริ้นท์ จำกัด.

- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2540) .สถิติวิทยาทางการวิจัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น,
- วิจารณ์ พานิช (2547) การจัดการความรู้ในยุคสังคมและเศรษฐกิจบนฐานความรู้. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- ศรันยา แสงลิ้มสุวรรณ (2555) การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน วารสารบริหาร 32(4) 139-146
- ศิริพงษ์ นวลแก้ว (2540) การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดแม่ฮ่องสอน. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมพิศ นิชลานนท์ และวนิดา ตรีสวัสดิ์ (2540) เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น หน่วยที่ 1-8. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สมลักษณ์ ไชยเสริฐ พ.ต.อ. หญิง (2549) การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจสถานีตำรวจนครบาล : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2543) ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี
- สำนักงานกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2546) แนวทางการจัดการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ:สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. อัดสำเนา.
- สุดแดน วิสุทธิลักษณ์, (2555). ท่องเที่ยวสร้างสรรค์:เครื่องมือสำคัญนำไปสู่ชุมชนยั่งยืน. [ออนไลน์].
- สุทธิพงษ์ วงศ์ไพบูล (2540) เกาะขอม,สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคใต้เล่ม 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์
- สุรเชษฐจิตตะวิกุล. (2542). หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏจันทรเกษม
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, (2556) โครงการต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์:99 หมู่ 18 พหลโยธิน ปทุมธานี สืบค้นเมื่อ 4 เมษายน 2555, จาก <http://www.creativetourismnetwork.org/cms/>
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล (2559)กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสตูล สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2555, จาก www.satunpao.go.th
- อภิญา เพ็องฟูสกุล. (2546). การทบทวนทฤษฎี และกรอบแนวคิด. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- เอี่ยม ทองดี. (2542) วัฒนธรรมและภูมิปัญญา. กรุงเทพฯ : มหิดล,

- อมรา พงศาพิชญ์ (2541). วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์: พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อกิน ระพีพัฒน์.(2527) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข, มหาวิทยาลัยมหิดล. สักดิ์โสภณการพิมพ์. น. 100 – 165.
- อิโคโมสไทย (2551) การสื่อความหมายในการอนุรักษ์ จากสถาปัตยกรรมสู่มรดกชุมชน: 81/1 ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- Business College of the University of texas, (2003). Business and Industrial Marketing. Retrieved October 12, 2012, form <http://www.gsu.edu/mstsw/ courses/it7000/papers/knowledge.htm>
- Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1980). Participation's Place in Rural Development: Seeking Clarity through Specificity. *World Development*, 8 (March), 2
- David Throsby. (1999). *Journal of Cultural Economics*. Kluert Academic Publishers. Netherlands.
- Devenport and Prusak (1998) *Working knowledge*. Boston: Massachusetts.
- Drucker (1999) *Management challenge for the 21th century*. New York: n.p.
- Erving Goffman (1959) *The Presentation of Self in Everyday Life*. New York: Doubleday Dell Publishing Group, Inc
- George Ritzer. (2008) *Sociological theory Seventh Edition*. New York: McGraw-Hill, <http://ssrl.uchicago.edu>
- Goodman, Tetta M. et al. (1973) *Reading Miscue Inventory: alternative Procedures*. New York : Richard C. Owen Publishers, Inc.,
- Hall, A. 1996. *Igneous petrology*. 2nd ed. Essex: Longman Group Ltd.
- Hall Stuart. (1997). "Cultural Identity and Diaspora." In *Theorizing Diaspora : a reader*. Jana Evans Braziel and Anita Mannur. Australia : Blackwell Publishing.
- Liebowitz (1998) *Knowledge organization: what wvery manager should know*. USA: Lucie/CRC.
- Littlejohn, S. and Foss, K. (2008). *Theories of human communication*. 9th ed. Thomson and Wadsworth.
- Nzama, A.T, Magi, L. M., & Ngcobo, N.R. (2005). *Workbook-ITourism Workbook for Educators: 2004 Curriculum Statement (Unpublished Tourism Workshop Educational Materials)*. Centre for Recreation & Tourism, UZ. and Tourism KwaZulu-Natal, University of Zululand.
- Nonaka and Takeuchi (1995) *The knowledge-creating company: how japanese companies create the dynamics innovation*. New York: Oxford University Ptes.
- Probst Raub and Romhardt (2000) *Management knowledge: building blacks of success*. Chichester: John Wiley and Sons.
- Richards, G. & Raymond, C. (2000). *Creative tourism*. *ATLAS News*, 23, 16-20.

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดพิจารณาและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หน้าข้อที่ตรงกับข้อมูลทั่วไปของท่าน

- 1. เพศ สำหรับผู้จ่าย (1)
 - ชาย หญิง

- 2. อายุ (2)
 - ต่ำกว่า 15 ปี 15-25 ปี 26-35 ปี 36-45 ปี 46-55 ปี มากกว่า 55 ปี

- 3. ระดับการศึกษา (3)
 - ประถมศึกษา มัธยมตอนต้น มัธยมตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส.
 - ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่น ๆ.....

- 4. สถานภาพ (4)
 - โสด สมรส หย่าร้าง/แยกกันอยู่

- 5. ศาสนา (5)
 - พุทธ อิสลาม คริสต์ อื่น ๆ.....

- 6. อาชีพ (6)
 - นักเรียน/นักศึกษา ข้าราชการ
 - พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชน
 - ประมง เกษตรกร
 - ธุรกิจส่วนตัว อื่น ๆ.....

- 7. รายได้ต่อเดือน (7)
 - น้อยกว่า 5,000 บาท 5,001 – 15,000 บาท 15,001 – 25,000 บาท
 - 25,001 – 35,000 บาท 35,001 – 45,000 บาท มากกว่า 45,000 บาท

- 8. พื้นที่ภูมิลำเนาหรือจังหวัดที่อยู่อาศัย (8)
 - สตูล ตรัง สงขลา พัทลุง ยะลา ปัตตานี นราธิวาส

ส่วนที่ 2 ข้อมูลลักษณะพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดพิจารณาและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หรือ หน้าข้อที่ตรงกับข้อมูลทั่วไปของท่าน

1. วัตถุประสงค์ของการเดินทาง (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

สำหรับผู้วิจัย (9.1) (9.2)

เข้าร่วมแข่งขันว้าว

ชมการแสดงว้าวนานาชาติ

(9.3) (9.4)

ปฏิบัติราชการ

พักผ่อนหย่อนใจ/ท่องเที่ยว

(9.5) (9.6)

ทัศนศึกษา

เข้าร่วมกิจกรรมภายในงาน

(9.7) (9.8)

เยี่ยมญาติ/เพื่อน

ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา

(9.9) (9.10)

ชมคอนเสิร์ต/ศิลปินนักแสดง/มหรสพภายในงานมหกรรมการแข่งขันว้าวนานาชาติ

อื่น ๆ

2. จำนวนผู้ร่วมเดินทางของท่าน

(10)

เดินทางคนเดียว 2-5 คน 6-10 คน 11-15 คน มากกว่า 15 คน

3. ลักษณะการเดินทางของท่าน

(11)

เดินทางด้วยตนเอง

ครอบครัว

องค์กร/หน่วยงาน

เพื่อน

บริษัทนำเที่ยว

สถาบันการศึกษา

อื่น ๆ

4. พาหนะที่ใช้ในการเดินทางของท่าน

(12)

รถยนต์ส่วนบุคคล

รถโดยสารประจำทาง

รถบริษัทนำเที่ยว

มอเตอร์ไซด์

รถรับจ้างทั่วไป (รถตุ้/รถบัส/รถยนต์)

อื่น ๆ

5. ความถี่ในการเที่ยวชมของท่าน (13)
 มาเป็นครั้งแรก 2-5 ครั้ง/ปี 6-10 ครั้ง/ปี อื่น ๆ

6. ระยะเวลาในการเดินทางแต่ละครั้งของท่าน (14)
 1 วัน 2-4 วัน 5-7 วัน 8-10 วัน อื่น ๆ

7. เมื่อเรียนรู้การทำว่าควายแล้ว ท่านเดินทางท่องเที่ยวแหล่งใกล้เคียง (15)
 ไป ไม่ไป

8. แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงที่ท่านเดินทาง (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ) (16.1) (16.2)
 แหล่งท่องเที่ยวชุมชน ระบุชื่อ..... (16.1) (16.2)
 แหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม ระบุชื่อ..... (16.1) (16.2)
 แหล่งท่องเที่ยวอุทยานธรณีวิทยา ระบุชื่อ.....
 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ระบุชื่อ.....
 แหล่งท่องเที่ยวเชิงทะเล ระบุชื่อ.....
 อื่น ๆ ประเภทแหล่งท่องเที่ยว..... ระบุชื่อแหล่ง.....

9. แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงที่ท่านเดินทาง (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ) (16.1) (16.2)
 แหล่งท่องเที่ยวชุมชน ระบุชื่อ..... (16.1) (16.2)
 แหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม ระบุชื่อ..... (16.1) (16.2)
 แหล่งท่องเที่ยวอุทยานธรณีวิทยา ระบุชื่อ.....
 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ระบุชื่อ.....
 แหล่งท่องเที่ยวเชิงทะเล ระบุชื่อ.....
 อื่น ๆ ประเภทแหล่งท่องเที่ยว..... ระบุชื่อแหล่ง.....

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/จดบันทึก

.....

.....

.....

.....

.....

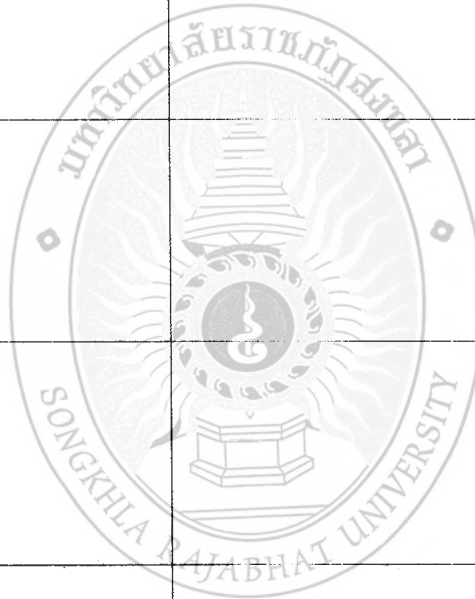
.....

แบบสัมภาษณ์และประเด็นสังเกตการณ์

การศึกษาอัตลักษณ์และคุณค่าของภูมิปัญญาการทำวาวควายจังหวัดสตูล

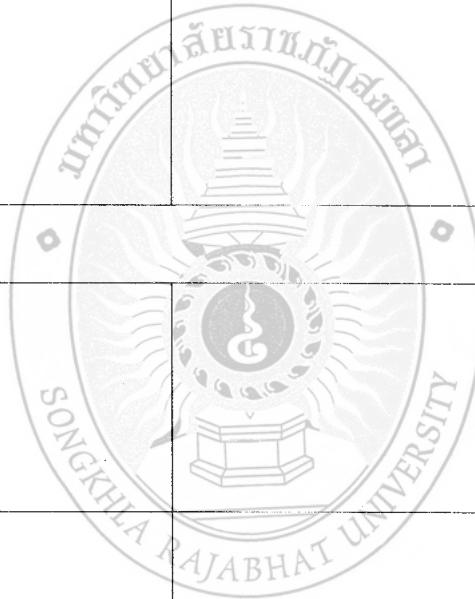
อัตลักษณ์ภูมิปัญญา วาวควายจังหวัดสตูล	อัตลักษณ์ส่วนบุคคล	อัตลักษณ์ทางสังคม	อัตลักษณ์ร่วม
ด้านประวัติศาสตร์			
ความคิด			
ความรู้			
ความเชื่อ			
ความสามารถ			
ความฉลาดไหวพริบ			

แบบสัมภาษณ์และประเด็นตั้งคำถาม

การศึกษาอัตลักษณ์และคุณค่าของภูมิปัญญาการทำวาวควายจังหวัดสตูล

อัตลักษณ์ภูมิปัญญา วาวควายจังหวัดสตูล	อัตลักษณ์ส่วนบุคคล	อัตลักษณ์ทางสังคม	อัตลักษณ์ร่วม
มีค่านิยมเป็นที่น่ายกย่อง			
ด้านวิทยาศาสตร์			
ความคิด			
ความรู้			
ความเชื่อ			

แบบสัมภาษณ์และประเด็นสังเกตการณ์

การศึกษาอัตลักษณ์และคุณค่าของภูมิปัญญาการทำวาวควายจังหวัดสตูล

อัตลักษณ์ภูมิปัญญา วาวควายจังหวัดสตูล	อัตลักษณ์ส่วนบุคคล	อัตลักษณ์ทางสังคม	อัตลักษณ์ร่วม
ความสามารถ			
ความฉลาดไหวพริบ			
มีค่านิยมเป็นที่น่ายกย่อง			
ด้านสุนทรียศาสตร์			
ความคิด			

แบบสัมภาษณ์และประเด็นตั้งคำถาม

การศึกษาอัตลักษณ์และคุณค่าของภูมิปัญญาการทำวาวควายจังหวัดสตูล

อัตลักษณ์ภูมิปัญญา ว่าวควายจังหวัดสตูล	อัตลักษณ์ส่วนบุคคล	อัตลักษณ์ทางสังคม	อัตลักษณ์ร่วม
ความรู้			
ความเชื่อ			
ความสามารถ			
ความฉลาดไหวพริบ			

แบบสัมภาษณ์และประเด็นสังเกตการณ์

การศึกษาอัตลักษณ์และคุณค่าของภูมิปัญญาการทำวาวควายจังหวัดสตูล

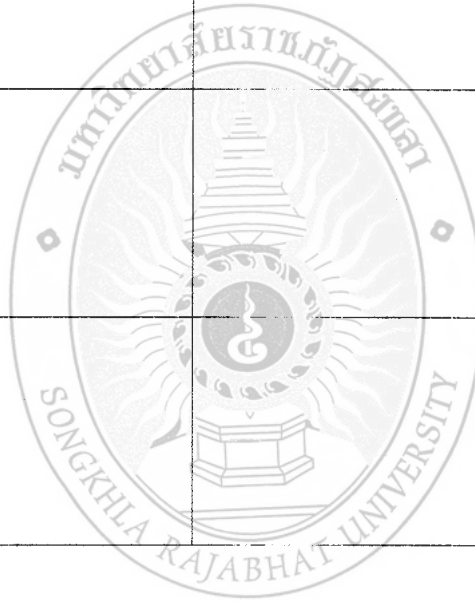
อัตลักษณ์ภูมิปัญญา วาวควายจังหวัดสตูล	อัตลักษณ์ส่วนบุคคล	อัตลักษณ์ทางสังคม	อัตลักษณ์ร่วม
มีค่านิยมเป็นที่น่ายกย่อง			
ด้านสังคมศาสตร์			
ความคิด			
ความรู้			
ความเชื่อ			

แบบสัมภาษณ์และประเด็นสังเกตการณ์

การศึกษาอัตลักษณ์และคุณค่าของภูมิปัญญาการทำวาวควายจังหวัดสตูล

อัตลักษณ์ภูมิปัญญา วาวควายจังหวัดสตูล	อัตลักษณ์ส่วนบุคคล	อัตลักษณ์ทางสังคม	อัตลักษณ์ร่วม
ความสามารถ			
ความฉลาดไหวพริบ			
มีค่านิยมเป็นที่น่ายกย่อง			
ด้านความจริงแท้			
ความคิด			

แบบสัมภาษณ์และประเด็นสังเกตการณ์

การศึกษาอัตลักษณ์และคุณค่าของภูมิปัญญาการทำวาวควายจังหวัดสตูล

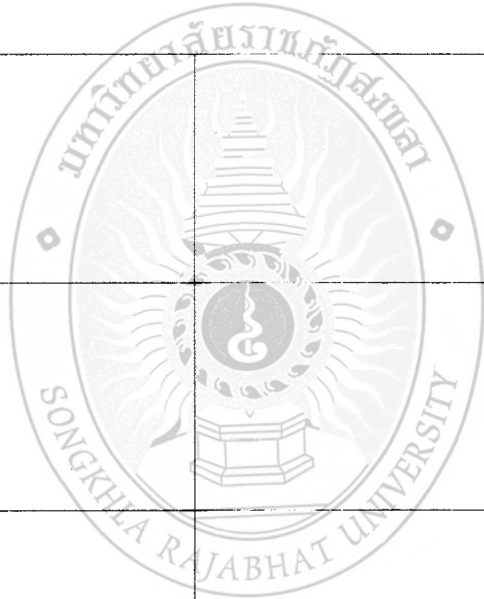
อัตลักษณ์ภูมิปัญญา วาวควายจังหวัดสตูล	อัตลักษณ์ส่วนบุคคล	อัตลักษณ์ทางสังคม	อัตลักษณ์ร่วม
ความรู้			
ความเชื่อ			
ความสามารถ			
ความฉลาดไหวพริบ			
มีค่านิยมเป็นที่น่ายกย่อง			

แบบสัมภาษณ์และประเด็นสังเกตการณ์

การศึกษาอัตลักษณ์และคุณค่าของภูมิปัญญาการทำวาวควายจังหวัดสตูล

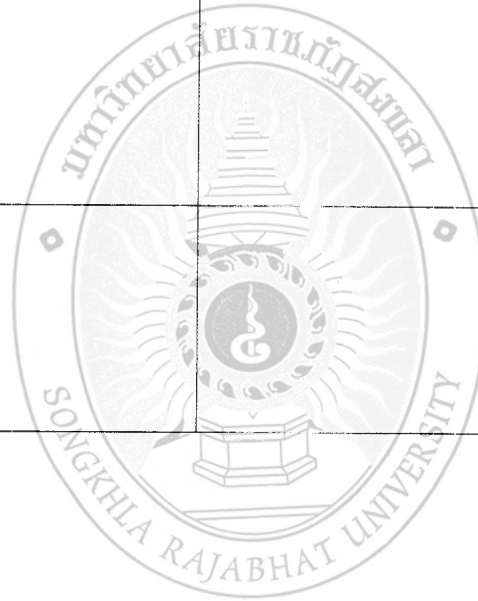
อัตลักษณ์ภูมิปัญญา วาวควายจังหวัดสตูล	อัตลักษณ์ส่วนบุคคล	อัตลักษณ์ทางสังคม	อัตลักษณ์ร่วม
ด้านบุรณภาพ			
ความคิด			
ความรู้			
ความเชื่อ			
ความสามารถ			

แบบสัมภาษณ์และประเด็นสังเกตการณ์

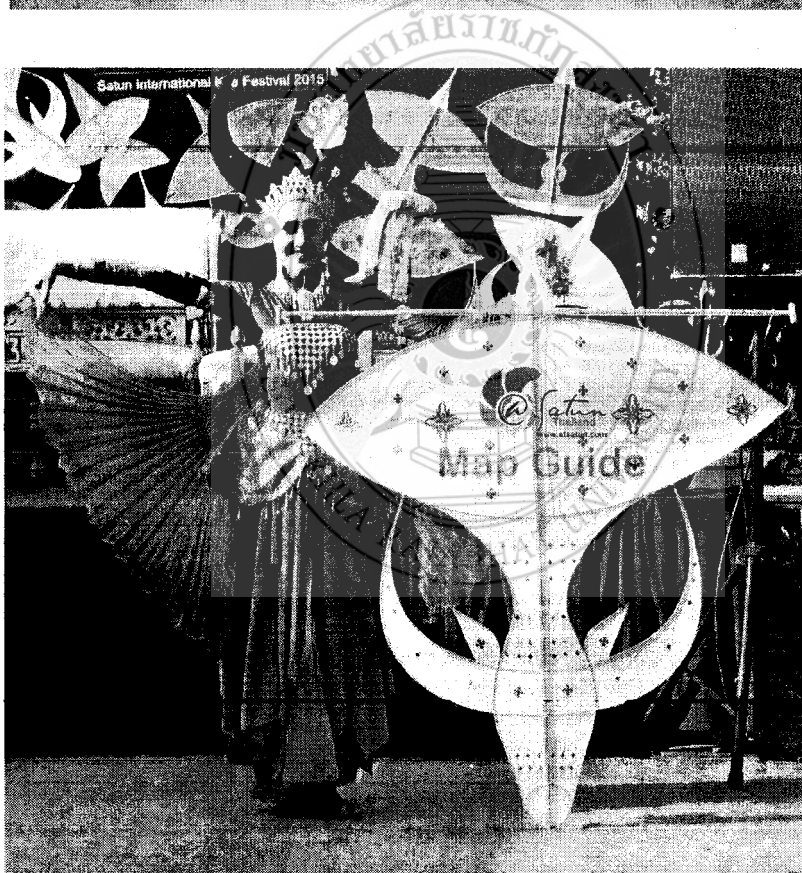
การศึกษาอัตลักษณ์และคุณค่าของภูมิปัญญาการทำวุ้นจังหวัดสตูล

อัตลักษณ์ภูมิปัญญา ว่าวควายจังหวัดสตูล	อัตลักษณ์ส่วนบุคคล	อัตลักษณ์ทางสังคม	อัตลักษณ์ร่วม
ความฉลาดไหวพริบ			
มีค่านิยมเป็นที่น่ายกย่อง			

รูปแบบการลงพื้นที่

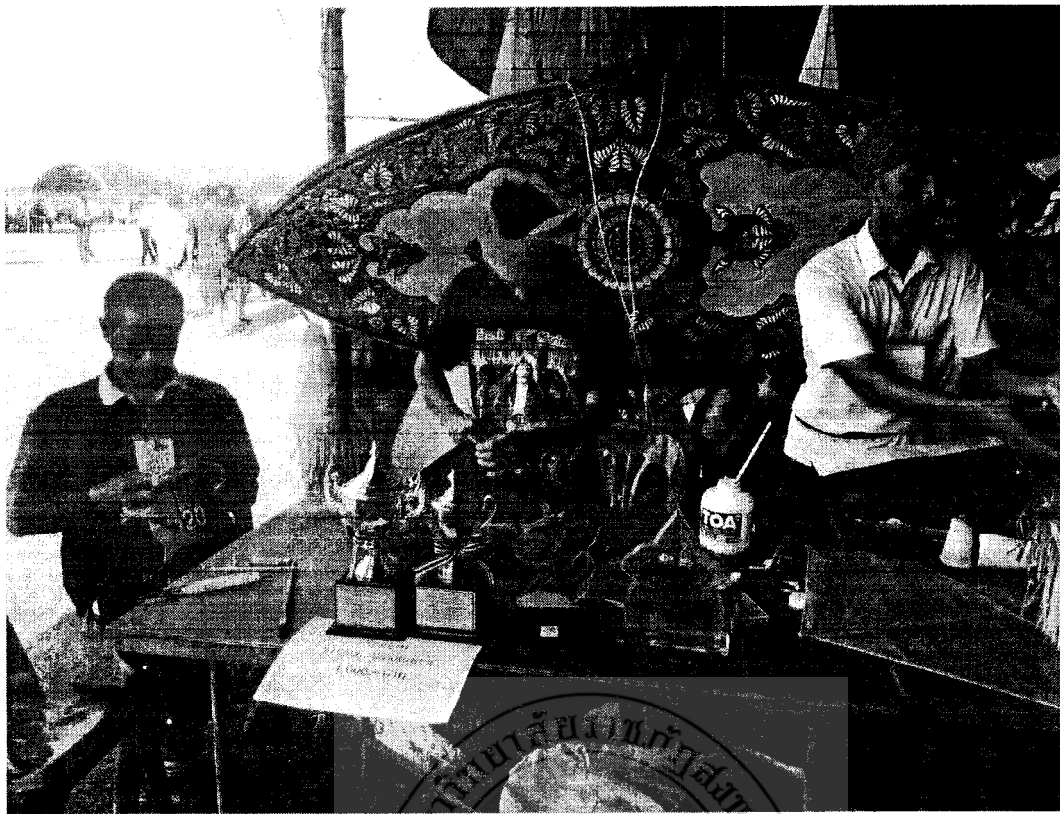
การศึกษาอัตลักษณ์และคุณค่าของภูมิปัญญาการทำวาวววยจังหวัดสตูล

สัญญาเลขที่ 27/2560

โครงการ “แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำ
ว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ต้นนโยบายไทยแลนด์ 4.0”

แบบสรุปปิดโครงการ

การประเมินเบื้องต้น (Output/Outcome/Impact)

สถานะผลงาน ปิดปิด ไม่ปิดปิด

1 ผลผลิตที่ได้จากการวิจัย (Outputs)

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำ
ว่าวควายจังหวัดสตูล เชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่จังหวัดสตูล

ผลผลิตที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้ (เลือกอย่างน้อย 1 ข้อ)

1.1 ผลงานตีพิมพ์

ชื่อบทความ
ชื่อวารสารทางวิชาการ
ชื่อฐานข้อมูลวารสาร
วันที่ตีพิมพ์/เผยแพร่

1.2 ทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นผลผลิตโดยตรงของการวิจัยและพัฒนา (ยื่นหรือขอจดทะเบียน)

ชื่อสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร
หมายเลข
เลขที่คำขอ
ยื่นขอ/จดทะเบียนในนาม
วันที่ยื่นขอจดทะเบียน
วันที่จดทะเบียน

1.3 การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ด้านวิชาการ ผู้ใช้โดย ดร.ธวัชชัย ศรีพรงาม
มีการนำไปใช้อย่างไร
บริการวิชาการการเทคนิคการทำว่าวควายจังหวัดสตูลเพื่อเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสตูล

ด้านเศรษฐกิจ/พาณิชย์/อุตสาหกรรม ผู้ใช้โดย บริษัท CPS Travel
มีการนำไปใช้อย่างไร
โปรแกรมการท่องเที่ยว

ด้านสังคม/ชุมชน ผู้ใช้โดย นายเวียง ตั้งรุ่ง
มีการนำไปใช้อย่างไร
แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ด้านนโยบาย ผู้ใช้โดย ผอ.สนง.วัฒนธรรมจังหวัด
มีการนำไปใช้อย่างไร
ขึ้นทะเบียนมรดกแห่งชาติ

สัญญาเลขที่ 27/2560

โครงการ แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำ
ว่าวควายจังหวัดสตูล ภายใต้ันนโยบายไทยแลนด์ 4.0

แบบสรุปปิดโครงการ

2. ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/คาดว่าจะเกิดขึ้น (Outcome)

ว 1 กลุ่มเป้าหมายหากมีผู้นำผลงานวิจัยไปใช้หลายทอด ให้ระบุตั้งแต่ผู้นำผลงานวิจัยไปใช้ระยะ
เริ่มต้น(initial adopters) ถึงระยะสุดท้าย (final adopters)

นักวิชาการและครูในพื้นที่จังหวัดสตูล ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเทคนิคการทำว่าวควายในพื้นที่
จังหวัดสตูล ให้แก่เยาวชนในพื้นที่เพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์ภูมิปัญญาการทำว่าวควายจังหวัดสตูล

2.2 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น/คาดว่าจะเกิดขึ้น

การเปลี่ยนแปลง	รายละเอียด
ผลลัพธ์เชิงเทคโนโลยี (technological outcome)	อุปกรณ์ในการสร้างว่าวเพื่อลดการ
ผลลัพธ์เชิงสถาบัน (institutional outcome)	บริการวิชาการและสถานที่ศึกษานอกสถานที่ให้กับนักศึกษา ในส่วนของภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำว่าวควาย
ผลลัพธ์เชิงพฤติกรรม (behavioral outcome)	ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำว่าวควายเกิดค่านิยมเข้าใจในการสร้าง มูลค่าเพิ่มจกภูมิปัญญาของตนเอง และสามารถเป็นนักสื่อ ความหมายท้องถิ่น
ผลลัพธ์เชิงแนวคิด (conceptual outcome)	ชุมชนมีแนวคิดการต่อยอดภูมิปัญญาตนเองเพื่อการดำเนินการ ท่องเที่ยวเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชน
การเสริมสร้างความสามารถ (capacity building)	พัฒนาความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการทำว่า วควาย

2.3 ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการนำผลงานวิจัยไปใช้

ผู้เชี่ยวชาญมีความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง และพร้อมจะดำเนินการถ่ายทอดภูมิ
ปัญญาของตนสู่รุ่นถัดไป และยังคงอยู่กับพื้นที่จังหวัดสตูล

2.4 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการนำผลงานวิจัยไปใช้

การสร้างฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญการทำว่าวควายมีข้อจำกัดการบูรณาการ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาไม่
ถูกต้องตามบุคคล และความขัดแย้งของผู้เชี่ยวชาญด้วยกันเอง

3. ผลกระทบที่เกิดขึ้น/คาดว่าจะเกิดขึ้น(Impact)

ผลกระทบ	รายละเอียด
เศรษฐกิจ	สามารถสร้างรายการขายว่าว และการนำเที่ยวการเรียนรู้การทำว่าวควาย
สังคม	เยาวชนเกิดความรัก ห่วงแหนในภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตนเอง
สิ่งแวดล้อม	เกิดการรักษาวัตถุดิบ (ไม้ไผ่) ให้อยู่คู่กับพื้นที่และมีใช้ตลอดไป
อื่นๆ	-